

Razgled po svetu.

ATENTAT NA MINISTRE V AVSTRIJSKI ZBORNICI.

Dunaj, 5. oktobra. — Avstrijski državni zbor je bil danes odprt. Kmalu po otvoritvi se je pri- petil v zbornici razburljiv prizor. Z galerije je oddal nek obiskovalec štiri strela proti ministrski klopi, kjer sta sedela justični mi- nister dr. pl. Hohenburger in na- čelni minister grof Stuerghk. Mo- ki je streljal, je bil aretovan. Pri zaslišanju je dejal, da je Dalmat- nec in da je hotel ustreliti justič- nega ministra.

Atentat se je izvršil med govo- rom socialističnega poslanca dr. Adlerja, ki je ostro napadel justič- nega ministra zaradi stroge ob- sode oseb, ki so se udeležile dne 17. septembra dunajskih demon- stracij proti draginji. Strelji niso zadeli nikogar.

Nemir.

V zbornici je nastalo po atenta- tu veliko razburjenje in predse- dnik se sejo takoj prekinil. Splošno so sodili, da je napad na ministre posledica agitacije proti draginji in sad splošne nezadovoljnosti, ki vlada v Avstriji. Predno se je iz- vršil atentat, je bila v zbornici ja- ko burna seja. Češki poslanci so bili pripeljeni v zbornico 300 češ- kih otrok, ki so jih spremljale tu- di matere. Češki poslanci so na ta način protestirali proti zatvorje- nju čeških šol na Dunaju. Nemški poslanci so ugovarjali proti na- vočnosti otrok in žensk v parla- mentu, na kar so ženske pljuvale nemškimi poslancem v obraz. Ko so počili strelji, so ženske in otroci začeli vpiti in jokati.

Socijalist.

Dunaj, 6. oktobra. — Napada- lee je dalmatinski socialni demok- rat Vavrak iz Šibenika. Prišel je bil šele pred tremi dnevi na Du- naj, kjer mu je socialni demokrat Pevlin izposloval vstopnico v par- lament. Tudi Pavlin je bil areto- van. Vavrak je star 20 let. Predno je oddal strela na ministre je de- jal: "Živio socializem!" Tri krog- lje so obitale v stolu, na katerem je sedel justični minister dr. pl. Hohenburger, ena pa je vdarila v zid.

Avstrija in Italija.

Dunaj, 9. okt. V Avstro-Ogrski vlada veliko razburjenje zaradi postopanja Italije nasproti Turčiji v Evropi.

Prestolonaslednik nadvojvoda Fran Ferdinand, ki je poveljnik avstro-ogrškega rezervnega voj- nega brodogovja, je imel že več konferenc z avstro-ogrskim zuna- njim ministrom grofom Aehren- thalom. Govori se, da je prestolo- naslednik zelo ozlovoljen zaradi navzočnosti italijanskega vojnega brodogovja pred Prevezo in da ni iz- ključeno, da bode Avstro-Ogrska priredila s svojim vojnim brodogo- jem demonstracijo proti Italiji. Časopisje zahteva tako demon- stracijo.

Generalni štrajk v Franciji.

Pariz, 8. okt. Listi poročajo, da bode v Cete izbruhnil generalni štrajk. — Devetdeset odstotkov vseh delavcev bode štrajkalo. — Prefekt departementa Herault je prišel v Cete in takoj brzojavil v Pariz, da pošlje vlado vojakov v mesto.

DENARJE V STARO DOMOVINO

pošljamo:	
za \$ 10.35	50 kron.
za \$ 20.50	100 kron.
za \$ 41.00	200 kron.
za \$ 102.50	500 kron.
za \$ 204.50	1000 kron.
za \$1020.00	5000 kron.

Poštarina je všteta pri teh svotah. Doma se nakazuje svote popolnoma iz- plačajo brez vinarja odbitka. Naše denarne poštne listje izplačuje c. kr. po- štno hranilni urad v 11. do 12. dne.

Denarje nam poslati je najpriiljš- je do \$50.00 v gotovini v priporočnem ali registriranem pismu, večje zneske po Domestic Postal Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER CO.
82 Cortland St. New York
9100 So. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio

REVOLUCIJA V PORTUGALU.

Madrid, 7. oktobra. Iz Portu- gala prihajajo vesti o monarhi- stičnih zmagah. V severnem delu Portugala se je prebivalstvo pri- družilo monarhistom, ki pod pe- veljstvom princa Fran Josipa Bra- ganza in kapitana Couceira prodi- rajo v treh divizijah proti Opor- tu. Severni Portugal je ves v po- sestih monarhistov.

Oporto je proglašeno za glavno mesto monarhije in določeno za o- peracijsko podlago monarhistič- nemu gibanju.

V Chavezu se je bila posadka uprla monarhistom ali je bila kmalu premagana.

Kralj Manuel je na potu v Por- tugal. Njegov prihod pričakujejo vsako uro.

Lizbona, 7. okt. — V mestu vla- da popoln mir ob prvi obletnici revolucije. Vlada pravi, da so vse vesti o monarhističnih zmagah v severnem delu dežele neresnične.

V Avstriji vre.

Dunaj, 11. okt. — Zanimivo je, da je ljudstvo Avstrije na strani atentatorja Vavre. Vse prebival- stvo Avstrije je mišljenja, da se mora na kak način draginja od- praviti — drugače izbruhne revolu- cija.

Avstrijski in ogrski baroni so jo tako delež že zapeljali, da je potreba samo vodnikov in ljud- stvo se bi takoj vzdignilo proti ljudskim sleparjem in proti sami cesarjevi palači, ker dokazana stvar je, da je monarhija tista za- preka napredku, ki bi bil lahko v Avstriji mogoč, če ne bi vladala stara klika aristokratov in hinav- cev, ki se klatijo okoli cesarskega dvorca za "rede" na račun ubo- gega in stradajočega prebival- stva. Cesar sem pa tako ne pozna položaja.

Slovenci in Italija.

Dunaj, 9. okt. Slovenci in Čehi (tako poroča "Philadelphia Ta- geblatt"), so interpelirali danes v avstrijskem državnem zboru ra- di Italije, oz. turško-laske vojne. Prašanje Slovencev in Čehov na vlado je: Kaj je avstrijska vlada storila in Italiji odgovorila po- tem, ko je zadnja proti avstrij- ski določbi bombardirala mesto Prevezo, in kakšne smeri zasledu- je Italija v Albaniji in Levantu. Če bo vlada na interpelacijo od- govorila, je dvonjilivo. Bodi ome- njeno, da so bili gotovo to sloven- ski poslanci, ki pripadajo S. L. S. (klerikalno vladna) op. ured.

Rus Ševič umrl v Monakovem.

Berlin, 10. okt. V Monakovem je umrl svetovnoznani socijalist Sergijevič E. Ševič, sin nekdanj slavne ruske rodovine, ki se pa ni hotel klanjati carju in carjevem hlapcem, temveč je raje zapustil domovino in živel v Nemčiji in Parizu in leta 1877 je prišel tudi v Ameriko, kjer je deloval na so- cialističnem polju. Njegovo živ- ljenje ima mnogo stika z življe- nja Ferdinanda LaSalle.

(O njem še poročamo. op. ur.)

Zopet nov dritnaut.

Peterburg, 13. okt. Vojna lad- ja "Gangut" je bila danes spu- ščena v morje. "Gangut" spada k dritnautom in je jako moderna vojna ladja in je z "Črnopolom", "Poltava" in "Petru pavlovskim" pridružena k baltiskemu oddelku ruske moderne vojne mornarice.

Turki in Italijani.

Rim, 10. okt. V nedeljo zjutraj so se začeli novi boji med Turki in Italijani. Prvi oddelek italijan- skega vojnega brodogovja je priplul pred mesto Tobruk v zalivu Bom- ba, in ker niso dobili nobene tur- ške vojne ladje tukaj, so zahte- vali naj se uda mesto. Turki so pa odklonili vlado in začel se je boj. Prvi strel iz italijanske ladi- je Victorio Emanuele je odbil tr- dnjavsko zastavo in naredil veli- ko luknjo v zidu. Poveljnik je takoj izkrcal večje število voja- kov, ki so pregnali Turke iz me- sta.

Razne novice.

UNIJSKI DELAVCI PROSTI.

Sodnik Cavender je zadnjo so- boto opustil vseh 15 unijskih de- lavcev, od katerih smo poročali v predzadnji izdaji Gl. Sv., in kate- ri so bili toženi, da so imeli svojo roko pri zadnjem velikem štraj- ku premogarjev v Colorado drža- vi. Prijetje 15 unijskih delavcev se je vršilo tegadelj, ker je neka g. Margareta Miller pod prisego izjavila, da je ona dala sodniku Greeley Whitford \$3000, samo za- to, da bi dal teh 15 unijskih mož v železje, pozneje je pa to prekli- cala in se je tudi preiskava proti sodniku Greeley Whitford ustavi- la. Po tem je pa okrajni zvezni pravnik vložil proti delavcem ob- tožbo tajne zarote, ki se je pa iz- kazalo, da to ni bilo res, in 15 u- nijskih delavcev je po dolgem ča- su zopet v svobodi.

Gompers in Civic Federacija.

Na prihodnji konvenciji Ameri- can Federation of Labor, ki se bo vršila prihodnji mesec, bodo de- legatje stali predlog in zahte- vo, da mora Gompers izstopiti iz Civic Federacije, ali pa, če tega ne bo hotel storiti, da pusti pre- sedništvo Am. Fed. of Labor. Ta predlog bodo stali delegatje iz Colorado, ki spadajo k državnim podružnici omejene delavske or- ganizacije, in ravno tako bodo za- stopniki Western Federation of Miners dobili instrukcije, da za- hteva od Gompersa isto in bodo tudi vse druge predloge proti Gompersu podpirali. Ti delegatje so mišljenja, da je Gompers dru- gi Mitchell, katerega je tudi za- druga premogarjev primorala, da je odložil svoje tajništvo pri meščanski Civic Federaciji.

Železniški štrajk.

Štrajk železničarjev gre svojo pot. Konferenca se vrše na raz- nih krajih. Konferenca med pre- sednikom Markham in Illinois Central R. R. in štrajkarskimi vo- ditelji, ki se je vršila v mestu Jackson, Miss., se je končala, ne da bi se prišlo do kakega sporaz- umljenja. Drugače so se pa na kon- ferenci prijateljsko razgovarjali.

Poročajo se razne silovitosti iz vseh krajev. Tako n. p. je na Illi- nois progi v Chicago v sredo 12. t. m. skočil vlak iz tira in ubil e- nega delavca in dva smrtno rani- li — detektivi so takoj obtožili štrajkarje železničarje v Burn- side, Chicago!

O štrajku je članek na četrti strani.

Pomorski delavci groze s štrajkom

Mobile, Ala., 8. okt. Pomorski delavci zahtevajo, da se prekliče- jo pogodbe, ki so se sklenile s po- morskimi delavci v inozemstvu in da imajo v inozemstvu najeti delavci iste pravice in plače, ka- kor ameriškanski. Ako kapitani ne bodo ugodili zahtevi delavcev, bo- de na tovornih parnikih izbruhnil štrajk.

Proti pekarskemu trustu.

Delavske organizacije v Grea- ter New Yorku se pripravljajo na odločen boj proti pekarskemu trustu. Delavci prirejajo demon- stracije pred prodajalniciami ta- kih grocejev, ki prodajajo kruh iz trustovih pekarij.

Newyorški kamnoseki.

Kamnoseki v Greater New Yorku so obnovili boj proti svojim delodajalcem. V boju jih bodo podpirali vsi stavbinski delavci. Zveza delodajalcev je sklenila, da pod nobenimi pogoji ne prizna u- nije kamnosekov. Štrajk traja že od 8. avgusta.

Zmaga knjigovezov.

Štrajk knjigovezov v New Yorku ni dolgo trajal. Delodajal- ci so se udali in izpolnili zahteve štrajkarjev. Sprava se je dosegla na konferenci med delodajalci in delavskimi voditelji. Šlo se je v prvi vrsti za zvišanje plače, ki so je delavci tudi dosegli.

BRATA McNAMARA PRED SODNIKI.

Los Angeles, Cal., 11. okt. Da- nes je bil zgodovinski dan za vse organizirano delavstvo Amerike. Pred sodnika sta stopila brata McNamara. Največji kriminalni slučaj je to, kar se jih je še dogo- dilo v tem stoletju v Ameriki.

Prej ko je sodnik otvoril pričte- tek razprave, so pripeljali v dvo- rano, ki je bila natlačeno polna občinstva, vkljenjena John J. in James B. McNamara, ki sta tože- na, da sta pognala z dimantom v zrak "Times" poslopje v tem me- stu, in pri kateri eksploziji je zgu- bilo 20 oseb svoje življenje.

Žurnalisti celega sveta so zbra- ni v prvih klopih; take pozornosti še ni bilo pri nobenim krimi- nalnem slučaju v Ameriki, kakor vlada pri tej obtožbi.

Brata mirna.

McNamara sta zgedela mirno in — veselo. Nobenega strahu ni bilo opaziti v njunih očeh, ko je sodnik Walter N. Bordwell preči- tal obtožnico in imenoval brata McNamara — morilca, kar je vz- budilo občno pozornost. Brata McNamara zagovarja poleg dru- zih tudi v prvi vrsti slavni zago- vornik delavcev, advokat Darrow ki je takoj prvi dan dosegel, da se obravnava prične proti posamez- nemu "morilcu", čemur je sodnik odgovoril: "Se bo zgodilo, kakor vaša visokost želi, in sicer pride prvi na vrsto James B. Mc- Namara". Potrpimo in čakajmo, kaj store hlapci jeklenega trusta!

Paketna in zrakoplovna pošta.

Generalni poštni upravitelj Hitchcock je že sestavljal proračun za svoj department. Izdatki so preračunjeni na \$260,938,463, ali za 2,585,740 več, kakor v zadnjem fiskalnem letu. Posebne postavke so v proračunu za zrakoplovno pošto in za paketno pošto. Za vpe- ljavo slednje je preračunjenih \$50,000. Generalni upravitelj je mnenja, da bode paketna pošta na deželi pokrila vse stroške in omo- gočila tudi vpeljavo paketne po- šte v mestih.

Zarota v Mehiki.

Mehikanska vlada je prišla na sled zaroti proti sedanji vladi in proti izvoljenemu predsedniku Maderu. Zarota se je osnovala v Oaxaca, Morelos, Pachuca in v glavnem mestu Mexico Ciudad. V glavnem mestu so imeli zarotniki polne kleti orožja, ki so ga odstrani- li, predno ga je mogla vlada za- pleniti. Zarotnike je o namenu vlade informiral nek policijski ur- radnik. Za izbruh revolucije je bil določen 15. oktober. Zarotniki so imeli zveze z Reyesovo in Diazovo junto v San Antonio, Tex.

Župan prodaja krompir.

Župan mesta Indianapolis, Ind., Shank nadaljuje boj proti prodaj-alcem krompirja v mestu. Naro- čil je bil vagon krompirja iz Mi- chigana in ga takoj prodal za kup- no ceno, po 67 centov bušel. Zdaj je Shank naročil drug vagon krompirja na veliko jezo prodaj-alcem, ki so prej prodajali bušel krompirja po \$1.25.

Kongres Indijancev.

Columbus, O. — Mirovna pipa se bo kadila v tem mestu od četrt- ka naprej, ko se zberejo indijan- ski glavarji, da se posvetujejo o izboljšanju stanja ameriških In- diancev.

Prvič v zgodovini se bodejo zbrali vsi zastopniki vseh indijan- skih rodov v Ameriki. V tork bo seja samo za delegate Indijancev, v četrtek pa bo javna seja, pri kateri bo govorilo mnogo profes- sorjev in ohijski guverner. Naj- brž se bo tudi sklenilo, da se usta- novi zveza vseh Indijancev. Leta in leta so se že uplivni Ameri- kanci in Indijanci poganjali, da bi se taka zveza mogla ustanoviti, kar se jim dosedaj ni posrečilo. Indijanski delegatje, ki pridejo na konvencijo, bodo večinoma tr- goveci in obrtniki.

ŠTRAJKARJI STRELJAJO.

New Orleans, 7. okt. — Štra- jkarski izgredi na Harrimanovih železnicah se nadaljujejo. Vsa mi- lica države Mississippi je bila mo- bilizirana proti štrajkarjem, pa še ne more ukrotiti izgrednikov.

Štrajkarji so danes napadli ske- be in šerifa, ki so jih spremljali. Skeb Louis Lackauer iz New York- ka je bil smrtnonevarno ranjen. Lahko ranjen je bil maršal, ki je šel s štrajkarji.

V Water Valley, Miss., so bili tako veliki izgredi, da so oblasti iz štirih mest poklicali milico na pomoč. Meščani v Water Valley groze, da bodo linčali skebe, ako ne zapuste mesta. Guverner Noel je odredil, da morajo vojakji stra- žiti skebe, Pennsylvania in North- western železnica sta ponudili Illinois Central železnici vsaka po 170 lokomotiv, ako jih potrebuje.

V Memphis, Tenn., so morali vreči 20 vagonov blaga v Missis- sippi, ker se je bilo pokvarilo in ga naročniki niso hoteli sprejeti. Železnica je odgovorna za blago in bo morala trpeti škodo.

Štrajk na razvalinah mesta Austina.

Dve sto italijanskih delavcev, ki so bili najeti, da preiščejo raz- valine mesta Austina, po mrtve- cih, je pričelo štrajkati. Delavci pravijo, da se jim je obljubilo, da bodo delali na dan osem ur in do- bili za delo \$1.75. Zdaj morajo delati deset ur in dobijo za to sa- mo \$1.60. Mesto Austin je bilo zadnjo soboto preplavljeno in po- rušeno.

Proti pokvarjenju živil.

National Civic Federation je v svoji zadnji seji razpravljala o zakonih zoper pokvarjenje živil. Predsednik Seth Low je bil po- oblaščen, da izvoli odbor 15 mož, ki se bo s stvarjo nadalje bavil. V seji je predlagal John Golden, da se ustanovi zvezni zdravstveni urad. W. C. Breed je priporočal, da se ustanovijo za vse države e- naki zakoni, ki se tičejo živil.

Boljši časi pridejo.

Tacoma, Wash., 8. okt. James J. Hill, predsednik direktorja Gt. Northern železnice, ki je pred meseci prerokoval slabe čase, o- znanjuje zdaj dobre čase. Dejal je, da samo politika združuje pro- speriteto, da pa bodo prišli kma- lu zopet ugodni časi, ko se politič- no obzorje razjasni. V deželi je mnogo denarja, ki čaka na plodo- nosno vloženje.

Produkcija zlata in bakra v Mon- tani, Michigani in South Dakoti.

Geological Survey v Washing- tonu je izdala poročilo, iz katere- ga je razvidno, da je produkcija zlata v South Dakoti in produkcija bakra v Montani in v Michi- gani nazadovala. Leta 1910 so v Montani producirali 22,000,000 funtov manj bakra kakor v po- prešnjem letu. V Michigani je bila produkcija za \$2,000,000 manjša. Produkcija zlata v South Dakoti se je zmanjšala za \$6,577,000. V Idaho se je zvišala produk- cija zlata, srebra, bakra, svinca in čina za \$655,347.

Arabci mirni.

Turki so bili silno iznenadeni, ko so zvedeli da jih Arabci neče- jo podpirati. Turki so se jako do- bro zanašali na Arabce, o katerih so mislili, da jim bode največja pomoč, ko bodo Italijane zvalili v puščave, kjer za nje ne bo re- šitve. Arabski glavarji so pa se- daj prodali puške svojih ljudi za nekaj frankov italijanskemu stotniku. Turčija sedaj upa, da bodejo evropske države posredo- vane v prid miru.

Bivši poveljnik Tripolisa na- znanja, da je bilo pri streljanju na Tripolis precej ljudi ubitih, dasi se je sprva poročalo, da je bilo le nekaj ranjenih.

Listu v podporo:

Anton Spon, Taylor, Wash., \$1.

KONVENCIJA PREMOGARJEV.

Wilkesbarre, Pa., 7. okt. Pre- mogarska organizacija "United Mine Workers" je izdala oklic, v katerem naznanja, da se bode vr- šila letna konvencija dne 31. ok- tobra v Pottsville.

Sedanja delovna pogodba med premogartji in lastniki premogo- vih jam poteče 31. marca 1912. — Glavni odbor poziva lokalne or- ganizacije, da si izvolijo dobre de- legate, ker se bo na konvenciji šlo za važne zadeve in se zato potre- bujejo odločni možje.

Na konvenciji bodo stavljeni nove zahteve, ki se nanašajo na priznanje unije in na 20. do 30. odstotno zvišanje plače.

Proti pivu.

Ker se je otvorila ta četrtek v Chicago velika razstava pivne in- dustrije, so hinavci in farji in temperenelarji seveda zopet na delu. Tisti ljudje namreč, ki jav- no vpijejo, da mora človeštvo pi- ti vodo, a oni se pa po Kristuso- vem zgledu drže vina — ki ga pi- jejo na skrivaj seveda! Razstava je v Coliseum poslopju in bo od- prta do 22. t. m. in priporočamo jo vsakemu, da jo obišče. Sam poljedelski tajnik cele Amerike, g. Wilson je vkljub vsej farški govorji otvoril razstavo. Boj je bil smeha in opazovanja vreden. Ta- ko so pivci odgovorili hinavcem: "Le iščite kolikor hočete po tem božjem svetu — pivo najdete po- vsod, samo v Sahara puščavi ne, in tudi na severnem rtu in južnem rtu je ne najdete!"

Tako, tako!

Washington, D. C., 11. okt. — Ker so po 25 letih zopet enkrat pregledali knjige, v katerih so za- pisali izdatkov za mornarico, se je šele sedaj pokazalo, da je zvezna vlada plačala za nek "vojni ma- terijal" \$3,288,271, katerega pa zjed. država nikoli niso prejele. Sicer se je takoj, kakor hitro je prodrla ta lepa novica na dan od vodstva mornarice temu opore- kalo, vendar se še ne ve, kje je "napaka". Več uradnikov misli, da se je zgodila v knjižnih zapi- skih "pomota". Ja, ja, tudi po 25 letih pride rado na dan!

Konvencija K. S. K. Jednote

še vedno zboruje v So. Chicago, a se upa, da bo delo končano še ta teden. Vse kaže, da bo Nemanič na celi črti pogorel in tudi drugi odborniki se ne bodo obdržali na svojih, do sedaj tako trdih me- stih.

"Am. Slovenec" ne bo več gla- silo Jednote, ker se namerava u- stanoviti lastno jednotno glasilo.

Vojna.

Pariz, 13. okt. — Govori se, da Rusija stoji na strani Turčije; Turčija je že dovolila ruskim in bulgarskim trgovskim ladjam prosto pot skozi Dardanelle, kar je vzbudilo po celi Evropi veli- kansko začudenje. Avstrija tudi gleda postrani prodiranje Italije; Nemčija mešetari, Staroturki so proti in Mladoturki za veliko voj- no z Italijo.

Mirovni parlament.

Paris, 8. okt. V večerajšnji seji interparlamentarne unije je sko- raj prišlo do izhoda italijanskih delegatov. Delegati so bili spre- jeli resolucijo, ki je ostro ossoja- la postopanje Italije nasproti Turčiji. Italijanska delegata grof Sonnaz in markiz Compans sta po sprejetju resolucije vstala in hotela zapustiti dvorano. — Av- strijska delegata grof Pless in grof Apponyi sta ju pregovorila, da sta se še udeležila zborovanja. Grof Sonnaz je imel nato osten govor proti Turčiji. Očital je je razne nepostavnosti. Na Sonna- zov govor je dejal turški delegat Bostani Effendi, da ima tudi Tur- čija razloge za pritožbe proti Ita- liji, da pa to ni kraj za to.

Listnica uredništva:

Dopise, ki so prišli pozneje kot v ponedeljek v naše uredništvo, smo odložili za prihodnjo izdajo.

Zahodna Bolniška Podporna Jednota.

RAVENSDALE, WASHINGTON.

Vstanovljena 25 aprila in inkorporirana 24. decembra 1908.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: FRANK JERAS, Box 44, Taylor, Wash.
Podpredsednik: PAVE KOS, Box 10, Ravensdale, Wash., Box 44.
Tajnik: FRANK TOSTOVŠNIK, Taylor, Wash., Box 44.
Zapisnikar: IVAN ŠKUPČA, Ravensdale, Wash.
Blagajnik: BLAŽ FELICIAN, Box 81, Eastman-Krain, Wash.

NADZORNI ODBOR:

JERNEJ SKRBINC, Issaquah, Wash.
ANTON LUČIČ, Box 499, Cle Elum, Wash.
J. PETKOVŠEK, Box 499, Cle Elum, Wash.

POROTNI ODBOR:

FRANK PUSTOSLEMŠEK, Box 1, Ravensdal, Wash.
PAUL KOLAR, Box 337, Cle Elum, Wash.
LOUIS KOOLAN, Eastman, Wash.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. J. J. Mustard.

Seja gl. odbora se vrši vsako prvo nedeljo v mesecu pri g. Pavlu Koss-u, v Ravensdale, Wash. Uradno glasilo je Glas Svobode.

Skozi šibe.

RUSKO SPISAL SKITALEC.

Prevela na slovensko Minka Govekarjeva.

I.

Tri dni in tri noči smo pluli na parniku v tretjem razredu. Vroč poletni dan je sijal svečano nad pokojno gladino reke, a nasproti se nam je zibala panorama zeleno-grmčastih gor. Resno in zamišljeno so molčala ta krasna hribovita obrežja, pešeni polotoki so blesteli kakor zlato in zdaj pa zdaj je pogledala radovedno izza gor kaka vasica. Včasih je plul naš parnik prav pri bregu od podnožja ogromnih skal, in takrat je bilo treba dvigniti visoko glavo, da si videl vrhove gor. Gozdnato in grmčasto hribovje se je menjavalo z golimi holmi, popisanimi s pravilnimi vzorci obdelane zemlje: s kvadrati zlatega žitnega polja, s črnimi progami razoranih njiv in z zelenimi pašniki. Visoko, vihu gor so lezle jedva vidne črte črnih in belih ovac, kravic in konjčkov. Vse so se zdele majhne, kakor otroške igrače. Tudi vaške hišice z belimi cerkvicami in z majhnim zvončkom selskega zvonika so bile videti kakor igrače. Tupatam je prihajalo po zviti stezi proti reki pestro opravljenno dekle po vodo, a ob bregu so se gugal čolnički, nagaj otroci so se podili semintja, se kopali in škropili z vodo, in njeni pršci se brizgali v solnce blesteli kakor demanti.

Vse to življenje plulo počasi mimo nas in se iznova menjavalo z veličastnimi gorami in divjimi skalovji.

"Glej, Kopka," mi je rekel nekoč oče, "to je pečina Stenke Razina! Pravo orlovsko gnezdo!"

In začel mi je pripovedovati o Stenki Razinu. Mračna veličanstvenost pečine me je presenetila. Bila je navpična in se je dvigala naravnost iz vode; zdelo se je, da je trdnjava, ki jo je sezidal gigant iz ogromnih skal. Vsa kamenita, v podnožju obdana od vitkih borov, je zrla grozno in mračno na nas, kakor da je zatopljena v tužne spomine na Stepana Timofejeviča. Iz razpoklin med divjim pečevjem so rasle ravne mlade breze, v dolbinah pa so gnezдили stepni orli. Nekak heroičen dih je vel od onega mesta k nam, a oče mi je pripovedoval privlačno o junaških činih Razina, o mogočnih historičnih prizorih, in oseba Volginega heroja je vzrastla v moji domišljiji do gigantске veličine. Upori, razbojništva in drugi grozni poboji so popolnoma odgovarjali temu romantičnemu kraju; zdelo se je, kakor da so veličastna reka, plešaste gore in mračne čeri ustvarjene prav zato, da se odigravajo tu tragični zgodovinski dogodiljaji, in že samo pogled na vse to je vzbujal fantastične, visokoleteče misli.

"In tako, Kopka", je pripovedoval oče, "so ga ujeli, mu vklovali roke in noge ter ga vtaknili v železno kletko. In kakor zver, so ga peljali v tej kletki v Moskvo. Tam pa so ga na Rdečem trgu raztrgali na štiri kose..."

In naslikal mi je prav kakor umetnik v pestrh barvah in živih prizorih z velikimi potezami sliko kazni: "Velikanski trg, osvetljen s krvavim svetom vzhajajočega solnca ter poln ljudstva... Ša-fot... Rabelj v rudeči srcaji z

veliko brado in s sekiro v roki... Razin leži na šafotu... En mah, in odletela je desna roka... Mah, — mah! leva noga... Razin molči... ječati noče. Ponosen je. Istotako so mu odsekali desno nogo in potem glavo... Tudi ostalo njegovo truplo so razkosali in ga vrgli psom. Tako se je zgodilo!"

Meni je zastala kri v žilah. Začuden sem gledal sedaj na očeta in potem zopet na pečino, ki je je nagibala kakor grozna prikazen navzdol; in zdelo se mi je sedaj, da je tam bivališče mogočih senc, a oče je kazal nanjo s palico in je nadaljeval svojo pripoved.

"Na tej skali je bil v kamen vsekani stol, na stolu je sedel Razin, kadar je sodil nepokornike, ki so jih vrgli potem z gore v Volgo... Jako prirosto."

Nekoč je plul Razin po Volgi s svojo vojsko na čolnih, — parnikov takrat še ni bilo. Vsi čolni so bili okrašeni s preprogami in natočeni z ugrabljenim blagom: vdrl je namreč v perzijsko carstvo in je odvel seboj perzijsko kneginjo. Pluli so in peli pesmi o svobodi, vse naokrog pa so bile divje globeli, pečine in gore ter Volga, svetlikajoča se v solnce. In Razin je izpregovoril: "Ah, ti —" je dejal — "Volgamamica!"

In hlepeče sem poslušal živobarvno nazorno pripoved, oživljeno s podrobnostmi, kako je kneginja kričala, kako so se zablistali v zraku njeni "zlati čevljički z ru-dečimi peticami" i. dr. Zrl sem na Volgo in na pečevje ter sem pričakoval nehoti, da se prikažejo zdajdaj izza ovinka okrašeni čolnički z razbojniki in že se mi je zdelo, da pojo pesmi o svobodi in govori Razin: "Ah, ti Volgamamica!" Toda ničesar sličnega se ni pokazalo. Samo včasih so smukale mimo nas jadnice in plavi s svojimi malimi hišicami. A oče je pripovedoval:

"Oče tvoje matere" — je nadaljeval — "tvoj dedek ne veruje, da je Razin umrl in se glade tega vedno prepira z menoj... — Veš, med narodom so nastale namreč o njem različne pripovedke — fantazije, bi rekel. Praviijo, da živi prav pod to goro junak Razin. Umreti ne more, določeno je, da mora večno trpeti. V temni duplini leži, slični kleti, vkovan je v verige, muči se in ječi, saj je brez zraka in brez luči. Dedek pravi, kadar se dvigne na Volgi nevihta, je to znak, da Razin streša in trga svoje verige. Zdi se, da samo Volga šumi, da buta valovje ob pečine; če pa poslušas natančneje, slišiš, da stoka on pod gorjo. Na prvi hip čuješ le šuštenje borov v vetru, a če nastaviš uho in poslušaš dobro — zazvene železne verige!"

Tam v špilji leži ta orjaški velikan, siv in nag... Brada mu pokriva vse telo, na rokah in nogah so mu zrastle tekmo trehstolet levji kremplji, veriga se ga ovija kakor kača in se je vzrastla z njegovim telesom... Tako leži Razin, na svojih prsih pa nosi vso gorjo. Vsako noč prihajata lev in medved in ga trgata v kosce. In tedaj ječi in od njegovih stokov

se trese vsa gora, a na Volgi se vzdigne nevihta. Najbolj čudno je pa to, da se proti jutru raztrgano telo zopet združi v celoto, kakor da se ni zgodilo nič, in zopet leži junak v verigah in zopet ga davi gora... Tako trpi Razin, in konca njegovega trpljenja ne bo nikdar!"

Oče se je nekoliko zamislil, umolknil je in ponovil potem otožno:

"Nikdar!"

Meni se je priljubil Razin zaradi svoje vztrajnosti in zaradi muk, ki jih je moral prestajati. In prevzel me je popolnoma občutje teh pravljic; v mojih očeh je bil Razin posebljen ponosni in uporni duh vseh prebivalcev ob Volgi sploh. Prikovan k pečini, je živel v teh gorah. Nekoliko ga je bilo tudi v mojem očetu in v meni.

Večni duh nepokoja, čegar mukam ne bo nikdar konca, — ta je bival tudi v nama, odtrganima od vsakega rednega življenja, ki sva se mu izneverila in ki sva bila osamljena ter tuja vsem; zato nama je ugajala Razinova drznost. Oba sva ljubila junake, neupogljive in osamljene, hrabre in bojevit. In oče mi je pripovedoval neprestano o njih. Volga pa je oslepitno trepetala v solnce, in v dalji se je prikazal mahoma, kakor da se je dvignil iz dna reke, bel parnik, sličen labodu, in harmonično bobneč se je pomikal proti nam. Njegovo gmenje se je razlegalo po reki ter se izgubljalo za gorami. V odgovor se mu je krepko odzval oluščno in divje, hripavo žvižgaje naš parnik; ropotaje s kolesi, se je ves stresel in je drgetal kakor da ga je zgrabila neukrotljiva besnost in se hoče zakaditi v boj. Mogočni in strašni glas parnika me je pretresel, da sem stekel k očetu: zdelo se mi je, da najdem edino pri njem pravega zavetja v tem ogromnem življenju, kjer sem izginjal kakor majhen, jedva viden prašek.

"Čemu pa se bojiš, norček?" me je miril oče, — "to je pisk, para! Poglej vendar, kako je to narejeno! Ako obrneš držaj, ndarja para ob strani bakrene cevi..."

In ko je parnik zopet nekoliko utihnil, me je peljal oče k cevi, kjer je stopal semintja osoren mož z brki ter z uniformsko čepico, ter mi je razložil, kako je sestavljena: strastno je ljubil mehaniko in mi je pripovedoval vse s svojo običajno navdušenostjo... Potem me je povedel k stroju in mi je tudi tu govoril uprav krasno — vse pojasnil. Gledal sem radoveden in v strahu v velikanski trehuh parnika, po cele ure sem zrl, kako deluje mogočni in strašni mehanizem, kako se dvigajo ogromni, blesteči valji, obliti z mazanim oljem, in kako se sukajo in brne neštevilna kolesca.

"Vse to se giblje s pomočjo pare!" mi je pojasnjeval oče, — "toda nekoč izumi veda še 'glavni motor', ki se bo dvigal brez pare, sam in večno!" — je nadaljeval z globokim prepričanjem. "Ta stroj bo sličen vsemirju in vsem neštevilnim svetovom, ki se sučejo okoli solnca in okoli zvezd. Vsaka zvezda je namreč tudi solnce!"

O "znanstvu" je govoril oče vedno z največjim spoštovanjem in z ljubeznijo, in začel se je mamljivi razgovor o zvezdah, o planetih, o morju in solnceu, o vročih krajih, polnih pravljicnih čudežev, o prebivalcih lune, o človeški duši; in oče je dal svobodo svoji živahni domišljiji. Znal je pripovedovati z najmanjšimi podrobnostmi o tem, česar sam ni še videl nikdar. Z lune in zvezd sva vrnila zopet nazaj na zemljo, toda ne k našemu turobnemu življenju, ne v temne kamrice in bedne kočice, ki so nama bile tako dobro znane, stopila sva v razkošne palače, v prekrasne dvorane, v življenje bogatinov in srečnih ljudi. Oče je vodil moj lačni duh skozi neštivilne bajne sobane, odpiral mi je brez konca vedno nova vrata s ključki od jaspisa, z zrcalnimi šipami in s čudnimi zvermi poleg mramornih stopnic...

Naposled mi je opisaval carjevo življenje, in to s toliko obilico podrobnosti in tako nazorno, kakor da je sam car, ki so ga pahnili s prestola. Popisoval mi je carjevo perilo, carjevo hrano, pripovedoval mi je, kaj dela car ves dan ter se je spomnil celo spalnice z visoko zlato posteljo pod krasnim baršunastim baldahinom

in z ostrim mečem, ki visi na tanki nitki nad carjevo glavo.

Žalostno najino življenje pa je bilo preneprijazno, da bi se bila mogla baviti z njim; kot rojena sanjarja so naju zanimala predvsem fantazije. Očetove pripovedi so v moji duši popolnoma odgovarjale činom Bove in Jeruslana in moj duh je splaval v aristokratski svet junaštva in viteštva.

Potem sva začela igrati pred občinstvom, ki je bilo na parniku. V velikem krogu naju je obdajala raznovrstna, radovedna množica, gledala je naju in najino harfo kakor nekaj povsem nenavadnega, ki ne spada v njeno prozaično življenje.

In oče je zapel "Pesem o Stenki Razinu".

Izza ostrova pa čez slap po širokih rečnih valovih poleteli so pisani ostroprsnati čolni...

Motiv te pesmi je bil vznešen ter je vel v njem pravi duh razbojništva, in oče ga je pel s stnim glasom, svobodno in široko...

A strune so brnele, kakor da pluskajo vesla, v umerjenih sunkih je donela pesem, in zdelo se je, da v resnici režejo "ostroprsniki čolni" šumeče valovje ter bleste dolga vesla v solnce...

Na sprednjem Stenka Razin objema svojo knežjo nevesto; svatbo novo slavi vesel in pijan.

Mene so spravile že očetove pripovedi v pravo ubranost, in videl sem v duhu celo vrsto čolnov, "okrašenih s preprogami", videl sem smeje obraze razbojnikov in Razina, govorečega z Volgo. — O vsem tem je govorila pesem nad vse čudovito.

Ej, ti Volga, naša mati, Volga, reka ti svobodna!...

Grmel je silni glas očetov, a meni se je zdelo, da je to glas Razina.

Tolpa okrog naju se je večala, vsi so čakali, kako pač konča pesem, a oče je umolknil za vsako kritico nekoliko, brnele so samo strune, in zvoki so begali kakor plovejo lahki čolni po vodi.

Krepko prime jo in dvigne perko kneginjo od tal ter iz čolna ven jo vrže...

Tu se prekine pesem rezko: zdi se, da vzdihajo vsi globoko "ah" ter iztegajo svoja vesla... In zopet se ponavljajo poslednje besede, toda sedaj že nežno, tužno in počasi, kakor da se loči duša od telesa, in da tiho plakajo valovi, sprejemajoči dragoceni dar:

ter iz čolna ven jo vrže, na peneči šumni val...

Tudi v Razinovi duši — v njeni globini plaka nekaj... o ljubezni, iztrgani s krvjo iz srca. Toda takoj prehaja pesem zopet v prejšnji polet, in oče otresa svoje kodre ter poje kakor pravi razbojnik:

Hej, ti Frolka, pleši, bes! Pesmico zapojmo smelo njeni duši na spomin! Izza ostrova pa čez slap, prek valov...

In pesem konča, kakor se je začela: čolni beže, valovi šume, vesla pluskajo, in tam, kjer so potopili kneginjo, ni videti nikakih sledov več. Vse je izginilo.

Dalje prihodnjic.

Nič tveganja.

Tveganje meni kaj poskušati ali pa tudi pri riziku pri delu, kjer se lahko pobiješ ali kako drugače premeniš tok svojega življenja. Nobena oseba pa ne bi smela tvegati svojega zdravja ali življenja, edino le, če je to absolutno potrebno ali ne preprečljivo. Vendar poznamo mi ljudi, ki v boleznih kupujejo pripomočke, ki vejo, da niso pravi, katerih uspešnost jim je popolnoma neznana in ka-

terih ne poznajo niti njihovi prijatelji. To se pravi riskirati svoje zdravje, če se nahaja obilo uspešnejših pripomočkov na trgu. V slučajih slabe prebave, težkega oddajanja materijala, v želodčnih ali trebušnih bolih ali črevih, ti ni potreba nikoli poskušati kacega novega pripomočka, ker vedi, da ne moreš nikjer in nikoli kupiti boljšega zdravila kot je Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino. Ono je v ljudstvu že vrsto let in vedno hvaljeno kot učinkovito pripomoček za slab tek, slab pih v ustih, raskov jezik, slab okus, krče, zgrubo moči, rumeno polt, nervoznost — ne boš nič riskiral, če rabiš Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino. Za dobiti v lekarniških prostorih. Jos. Triner, 1333 — 1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Za zunanje oglase ni odgovorno uredništvo ne upravnistvo.

Vrbasova prodajalna umetnin,

portretov, podob in okvirov, razne druge malenkosti in ženitovanjski certifikati. Razglednice.

NIZKE CENE.

1836 Blue Island Ave.

Chicago, Ill.

SLOVENSKI IN HRVATSKI JAVNI NOTAR ZA AMERIKO IN STARI KRAJ.

Sprejema tožbe. — Zagovarja in tolmači na sodniji. — Zahteva in iztirja odškodnine od kompanije za ponesrečene pri delu. — Dela pooblastila, kupoprodajne pogodbe, prošnje za oprostitev vojaščine, dolžna pisma, itd. — Iztirja dolgove tukaj in starem kraju. — Izvršuje vsa v notarsko stroko spadajoča dela. — Cene vedno zmerne.

Matija Skender

5241 Butler Str., Pittsburg, Pa.

Bel Phone 7-R Fisk.

"DOM, ZDRAVJE IN VESELJE."

"Ti si lahko zagotoviš zgornje, če založiš vsak mesec v dobro stvar nekaj denarja. Ta oglas naj doseže tiste, moške ali ženske, ki znajo sami misliti. Mi smo zaposleni ljudje ampak vedno pripravljeni govoriti z ljudmi, ki mislijo kšeft in da jim pokažemo dobrrote in zaslužek od naše Palm Beach Country Lands, v Florida.

V prašaj ali piši na naslov:

BRYANT & GREENWOOD

1406—10 Republic Bldg., Chicago, Ill.

Desk A

Govorimo slovensko."

FRANK SAKSER

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

PODRUŽNICA:

6104 St. Clair Ave., N. E., Cleveland, O.

Pošilja DENARJE V STARO DOMOVINO

Izdaja ČEKE ALI DENARNE NAKAZNICE za dobre, solidne banke; za Slovence na pr. na Kreditno banko v Ljubljani. MENJA DENARJE po dnevnem kurzu.

PRODAJA P A R O - BRODNE IN ŽELEZNIŠKE LISTKE za vsako prekomorsko družbo po izvirnih cenah.

Vsak potnik mora paziti, da pride na pravo številko:

82 Cortlandt St., New York.

Vsa pisma, pošiljatve in nakaznice se imajo glasiti na:

FRANK SAKSER.

Ako želi kak rojak v Združenih državah ali v stari domovini kaj poizvedeti, naj se obrne name ter mu drage volje dam odgovor.

S.S.P. Zveza

Ustanovljena leta 1908.

Inkorporirana leta 1909.

Glavni urad na: 11250 Indiana Ave., Chicago, Ill.

GLAVNI ODBOR:

ANTON MLADIČ, predsednik; 2348 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
ANTON FISHER, podpredsednik; Box 116, Somerset Colo.
JOSEPH BENKO, tajnik; 11250 Indiana Ave., Chicago, Ill.
WILLIAM RUS, zapisnikar; 11224 Fulton Ave., Chicago, Ill.
JOHN KALAN, blagajnik; 341 — 6th St., Milwaukee, Wis.

NADZORNIKI:

FERDINAND GLOJEK, (pred.); 453-53rd Ave., Milwaukee, Wis.
ANTON DULLER, 238 — 136th St., Chicago, Ill.
MARTIN V. KONDA, 2020 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

POROTNIKI:

AUGUST KUŽNIK, 8323 Connecticut Ave., S. E. Cleveland, Ohio.
FRANK ČUK, Box 268, Moon Run, Pa.
JOSIP CVETKOVIČ, Box 94 Hammond, Ind.

POMOŽNI ODBOR:

JOSIP IVANŠEK, 1517 So. 43rd Ave., Chicago, Ill.
IVAN MLADIČ, 2236 Wood St., Chicago, Ill.
JAKOB TISOL, 11355 Fulton Ave., Chicago, Ill.
JOHN LEVSTIK, 11224 Fulton Avenue, Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

DR. ALOIS M. ZAHORIK, 1345 So. Ashland Ave. Chicago, Ill.

Vsa pisma in vprašanja za pojasnila naj se izvolijo pošiljati na tajnika Jos. Benko, 11250 Indiana Ave., Chicago, Ill. Denarne (odposiljatelj) pa na John Kalan, 341 — 6th St. Milwaukee, Wis.

Uradno glasilo je "Glas Svobode". Seja vsako zadnjo sredo v mesecu.

FANNY.

Joso Jurkovič.

Bilo je v nedeljo popoldne sredi oktobra. Sonce je sijalo plaho, kakor je to v oktobru, po Ringu je šelestalo listje kostanjev, padalo od vej in se v kolobarjih spuščalo na tla. Park je bil poln; tu je spal delavec iztegnjen podolgem po klopi, tam sta se stiskala dva in šepetala, otroci so kričali in jokali, dame so važno promenirale, penzionisti in diurnisti so brali obligatno "Kronen-Zeitung". Parkrat sem šel po drevedu in iskal primernega prostora kje na samem, da se lahko pogovorim sam s seboj in posanjam. Nazadnje sem našel klop, ki je bila malo bolj oguljena od drugih; ko sem se dodobra prepričal, da ni nevarna hlačen na najbolj trpežen mestu, sem se vsedel in vzel časnik v roke, kar je najprimernejše, če hoče človek dremati. — Kmalu prisede dekle, ne več najmlajše, tudi s časnikom v roki. — Dvakrat ga je prelistala, položila ga malomarno na klop in se zazrla po drevedu. Čudna se mi je zdela njena zamišljenost, ki je redka lastnost na Dunaju. Začel sem pogovor, ne iz zabave ampak iz radovednosti. Ni bila skopa z besedami, vendar je govorila nekako prepočasni in preodločno, da je bila moja radovednost še večja.

Dajal sem vprašanjem bolj nepomembno lice in pogovor se je razplel, da sva govorila kot stara znanca. "A, vi ste s Kranjskega. Kranjce imam jako rada, lepi fantje so, samo malo preveč bojazljivi, preveč plahi." Sicer sem zagovarjal, a ni pomagal.

"Veste, poznam jih dobro. Eden je bil nekoč zaljubljen v mene. Ko sva hodila ob večerih na sprehod, me je vedno spraševal, če se bojim, da me bo srečal kak znanec. Vedela sem, da sprašuje samo iz strahu, da bi prišel s človekom v dotiko. Ne vem, kje je zdaj tisti fant, mogoče je že doštudiral, zanj priden je bil. Ne vem, zakaj sem ga mučila, naj me pelje v nočno kavarno, ki se je je tako bal. Škoda zanj, da je bil tak, ker ne bo nikdar vedel, kaj je življenje."

"Ali vi veste, kaj je življenje?" O, vem jako dobro! Vsak, ki govori z nami odkrito, če ni slučajno hinavec, pozna življenje. In jaz govorim odkrito. Neodkriti so samo tisti, ki imajo ideale, a kdor ima ideale, ne pozna življenja.

Prosim vas, kaj pa je to — ideal? Ko sem bila stara sedemnajst let, sem bila dva dni idealna. Saj veste, ko je dekle v tistih letih, mora imeti fanta in biti idealna, če ne zavoljo drugega, zavoljo manire. Tako sem morala biti idealna, ko sem si našla fanta. — Bogve kaj ravno ni bil tisti fant, zdaj bi rekla, da je bil tepec, ampak ugajal mi je zavoljo ščipalnika in dolgih las. To sta dve jako lepi lastnosti pri moških, ki ju cenim še zdaj. Nekaj večerov sem ga videla v parku, in ker ni mama preveč nam pazila, sem prišla

kmalu z njimi skupaj. Ali po prvih besedah je bilo tudi idealizma konec. Ko mi je povedal, da je komptuarist in začel izgovarjati počasi besede, kakor bi bile blagoslovljene, mi je nerodno stopil na nogo, da sem zaječala. Kaj pomeni zaljubljenost, niti ne vem. Hodila sem sicer z njim bolj iz navade in nagajivosti, ampak ko sem enkrat ostala doma, mi je bil dolg čas. Ko je govoril o ljubezni, sem se mu na glas smejala. Včasih sem skoro mislila, da je dober človek, samo neroden in reven v besedah. Pa je bilo dobro, da sem se varala v mislih, drugače ne bi poznala življenja. — Pred pustom me je zvalil na ples in me zapekljal. Takoj drugi dan sem vedela, da ga ne bo več in ni mi bilo žal. Enkrat bi ga bila še rada videla, kaj bo rekel, ko me zagleda. Vedela sem, kje je, zato sem ga poiskala pred trgovino. Bled in trepetajoč je stal pred mano in smilil se mi je, da sem ga morala tolažiti; revež se je bal, da mu bom skvarila karijero.

Ko sem šla proti domu, sem se na glas smejala, pa to ni bil več moj navadni smeh, in v ustih mi je bilo, kakor bi bila videla steno v kozarec. Nisem več videla nikdar tega fanta. A hvaležna sem mu, da mi je pokazal sebe in življenje. Od takrat se skoro jezim nad idealisti, ker se mi zdijo hinavci, ker se ne upajo odgaliti ideala, ker vedo, da ga ni in lažejo sami sebi. Vidite, ko pogleda enkrat človek tako globoko, takrat razume, kaj se pravi tout comprendre c'est tout pardonner. In potem se lahko smeje, če hoče. Ali mislite, da je to dobro?

"Ne vem, ampak zdravo je zlasti za pluća, ker se človeku ni treba jeziti. To je seveda posebna vrsta zdravlilo, ki ga ni priporočati vsakemu..."

Tako je pravila tisto popoldne Fanny, a jaz ji nisem verjel in tudi zdaj se mi zdi, da so to samo teorije.

DARVINIZEM IN SOCIALIZEM.

Proti modernemu socializmu, ki uči preosnovno človeške družbe na podlagi splošne enakosti, bolje rekoč enakih pravic, kajti brezjemenja enakost je nemogoča, vodi go nasprotniki z vseh strani najrazličnejše argumente v boj. V tem, ko klerikalizem socialistična načela pobija, češ da se protivijo božjim zapovedim, kar je tako naivno, da se lahko brez težave ovrže, skušajo drugi na bolj učen način dokazati, da je socializem po naravnih zakonih nemogoč; in da bi se ta teorija prikazala v luči verodostojnosti, se sklicujejo na Darvina in njegovo teorijo o evoluciji, o razvoju vseh višjih oblik iz nižjih in na njegovo trditev, da v boju za obstanek vedno močnejši zmaga, slabši pa propada.

Ar prvi pogled se dozdeva ta argumentacija jako prikupljiva in marsikdo se giblje in ziblje med socializmom in darvinizmom semtertja, ne vedoč, katerega bi

se oklenil. In mnogi darvinisti so postali tako skeptični, da so obupali nad boljšo bodočnostjo ljudskega roda. Po nazoru, katerega smo omenili, bi bil aristokratizem posledica razvoja, kakor ga je učil Darwin in ga še uče njegovi pristaši, v tem ko socializem ne more biti drugačen nego demokracija, ako noče izgubiti vsake pravice do obstanka.

Potemtakem socialisti sploh ne bi mogli biti darvinisti, nasprotno darvinist ne socialist?

Ako bi bilo to resnično, bi se iz tega porodilo neštevilno vprašanj: n. pr.: Kako je mogoče, da zagovarjajo socialisti večinoma Darwinovo teorijo? Kaj bi moral biti darvinist v socialnem oziru? Kaj naj bi bil socialist glede naravoslovne vede?

Socialisti zagovarjajo darvinizem, ker spoznavajo v njem naravne zakone, po katerih se mora tudi človeška družba razvijati. S tem je odgovorjeno tudi na drugo in tretje vprašanje. Ako bi hoteli socialisti ustvariti kaj naravnim zakonom nasprotnega, bi bilo njihovo delo zaman in oni sami bi morali delati. Kajti proti naravi je vsak boj nemogoč. Pravili so včasih, da živi človek v večnem boju z naravo in da mora priredit vse oteki, kar potrebuje za življenje; vendar ni to povsem prav. Elementi, s katerimi se človek bori, so namreč le del narode, ne pa naroda sploh. A tudi človek sam je tak del narode in s tem je rečeno, da so pač posamezni deli narave v večnem boju med seboj, da se pa proti narodi sploh nihče ne more boriti, ker bi moral biti drugače izven narave, a to je enostavno nemogoče. Pač pa se hočejo mnogi boriti proti zakonom narave, katerih v takem slučaju navadno ne poznajo, a tu seveda ne morejo imeti uspeha, ker nima nihče moči, da bi izpremenil ta zakon.

Kakor človek, tako je seveda tudi človeška družba del narode in tudi ona se razvija po naravnih zakonih. Ako hočemo tu kaj doseči, moramo torej najprej spoznati zakone, kateri uplivajo na nas in po katerih se moramo ravnati če hočemo ali nočemo. Doleg bi bilo še vse dobro. A sedaj — pravijo neki nasprotniki — pride ono, kar mora ločiti darviniste od socialistov.

Prirodni zakon velea "kruto, strogo, neoporečno in neizpremenljivo, da v boju za obstanek slabši propada, a močnejši zmaga". In v boju gospodarsko slabšega proti gospodarsko močnejšemu mora prvi izgubiti igro. Socialisti, ki hočejo rešiti gospodarsko slabšega, torej ne morejo imeti uspeha in demokratični socializem je torej utopija.

Logično? — Da?

Mi pravimo: ne!

Mi namreč trdimo, da je proletarijat, ki se bojuje s kapitalizmom, le toliko časa slabši, dokler noče postati močnejši. Ali še pravilneje: Dokler ne porabi svoje moči. V resnici je delavsko ljudstvo že danes močnejše od posedujočih slojev, napaka je le v tem, da svoje moči še ni spoznalo ter je zato tudi še ne rabi. Kje tiči sedanja moč kapitalizma? V kapitalu, v posesti kapitala, s katerim vlada. No, ta kapital ima le toliko časa moč, dokler jo njegovi sužnji priznavajo. V trenutku, ko zanika proletarijat kapitalizmu pravico gospodovanja, je tudi njegova moč izginila: čim odpove delavstvo denarju poslušnost, je njegova despotija končana.

Socializmu je torej dolžnost, da najprej delavstvo zbudi, da ga privede do spoznanja svoje lastne moči. Zavedno delavsko ljudstvo ima brez najmanjšega dvoma večjo moč nego kapitalizem in v boju, kateri se tedaj vname, mora zmagati po Darwinovih naravnih zakonih — delavsko ljudstvo. In s tem je že v kratkem podan dokaz, da se socializem z darvinizmom povsem strinja.

Stavek o zmagi močnejšega bi se moral torej pravilneje glasiti: "V boju za obstanek zmaga vedno oni, ki rabi večjo moč proti manjši" in tu je treba še dodati, da je včasih navidezno slabši moč v resnici večja, kar nam dokazuje najenostavnejši primer, konj je gotovo močnejši od človeka in vendar premaguje slednjega, ne pa obratno, ker človek lahko svojo moč poveča, poslušajoč se svojega razuma, v tem ko se ne more konj poslužiti ničesar drugega kakor svoje telesne moči.

Bilo bi torej tudi mogoče, da bi bili kapitalisti, da si maloštevilnejši od delavskega ljudstva, vendar močnejši nego slednji, ako bi se mogli posluževati sredstev, katera bi njihovo moč tako povečala, da bi vpricho nje izginilo število delavstva in njegovi pomočki. A tu je treba zopet pomisliti, da dobiva kapitalizem vsa sredstva le od delavnega ljudstva in kadar zapre proletarijat svoje vire, izginejo v kratkem vsi pomočki, katere rabi kapitalizem proti njemu. In to bo zavedno delavstvo gotovo storilo. Da pa svojo lastno moč poveča, se proletarijat tudi združuje in organizira, ker tudi to je prirodni zakon, da je združena moč vedno večja kod raztresene.

Socialna borba je borba dveh svetov: Starega, ki gineva, in mladega, ki se poraja. Vedno je bila mladost močnejša od starosti in tudi v tem boju je tako.

Darvinizem pravi pa tudi, da se iz nižjih oblik razvijajo vedno višje, a to tudi dokazuje. Ali ni logično, da se mora tudi iz razmerno nizke oblike sedanje ljudske družbe razviti višja, plemenitejša? In vsa znamenja kažejo, da bo to socialistična družba.

Tega ne zanikuje, temveč to ravno potrjuje darvinizem.

KOŠUT OČE IN KOŠUT SIN.

Poročali smo že o deputaciji, ki je bila pred kratkim iz ezeledskega okraja pri Košutu s prošnjo, da vloži z parlamentu peticijo za splošno volilno pravico in o Košutovem odgovoru.

Nekateri posameznosti te epizode so pa tako zanimive, da jih moramo naknadno podati čitateljem.

Bilo bi seveda čudno, da gre socialnodemokratična deputacija sploh k Košutu, če ne bi zakon določal, da mora imeti vsaka peticija, ki se vloži v državnem zboru, podpis kakšnega poslanca. — Ker pa v budimpeštanskem parlamentu ni nobenega socialnega demokrata, je bilo najbolj naravno, da je šla deputacija k poslanecem svojega okraja, torej h Košutu. Koristno pa je bilo to tudi zaradi tega, ker je bil Košut na ta način prisiljen, da je vendar enkrat pokazal pravo barvo.

Ko je sodrug Kondor razlagal namen deputacije, mu je Košut segel v besedo in izrazil željo, da bi se v peticijo sprejela "supremacija (nadvlada) madjarstva" — kakor smo že poročali.

Nato se je razvil sledeči, interesantni dialog:

Kondor: Eksceleuca, kar zahtevate, je nemogoče. Zahteva po madjarski supremaciji je kompromitirana od tistih, ki sploh nečejo splošne volilne pravice. Če bi torej rabili to frazo, bi nas po pravici doletel smrt, da je splošna volilna pravica tudi v naših ustih le farsa.

Košut: Drugače pa pojde težko. Tiste volilne pravice, ki jo je zahteval Lueger ne more zastopati Košut Ferencz.

Kondor: Ne razumem, eksceleuca, kako bi stvar, ki je sama po sebi dobra, mogla postati slaba le za to, ker jo zastopa antipatičen človek. Če bi bilo to mogoče, tedaj bi se vselej lahko najemali ljudje, ki so na slabem glasu, da bi kompromitirali vsako dobro stvar. Sicer pa je zahteva splošne volilne pravice starejša od Luegarja.

Košut: Ali pač veste, kdaj je bil Lueger rojen?

Kondor: Lueger je bil star tridesetdeset let, ko je umrl. Prišel je torej na svet nekako leta 1847. Splošna volilna pravica pa se je zahtevala že pred letom 1847.

Košut: Kje pa je bilo to?

Kondor: Vi veste tako dobro kakor jaz, eksceleuca, da se je zahtevala splošna volilna pravica že v francoski revoluciji.

Košut: Prav dobro. Ali to je bilo na Francoskem.

Kondor: Prosim, tudi pri nas se je razglašala splošna volilna pravica že pred Luegerjevim rojstvom.

Košut: Kdo pa je to storil?

Kondor: Slavni oče Vaše eksceleuce.

Košut: Kje pa je storil to?

Kondor: V svojih spisih iz preganstva.

Košut: To delo sem izdal jaz. Kar mi je znano, pa ni v njem nič podobnega.

Kondor: Pač, eksceleuca. Kajti v spisih Ljudevita Košuta je izraženo temeljno načelo ogrske de-

mokracije, načelo: "Enaka bremena, enake dolžnosti."

Ko je prišlo tako daleč in je Košut očitno bil pritiran v zagato, so njegovi spremljevalci postali nervozni. Jezili so se, klicali, da naj Kondor ne pončuje Košuta in nazadnje so z njim odšli. Pozneje pa je Košut še enkrat nagovoril Kondorja in dejal, kakor smo že javili, da bo pač vložil peticijo, ker je to njegova dolžnost, ali da bo napravil opazko v zmislu madjarske supremacije. To je potem res storil.

Jasnost je vedno dobra. In zdaj je vsaj jasno, kar je bilo doslej le domnevanje: Košut in njegovi somišljeniki nočejo splošne volilne pravice. "Nacionalni" interesi imajo ubiti interese ljudstva. — Splošna in enaka volilna pravica na Ogrskem se bo torej morala priboriti proti Košutu.

ZGODOVINSKE ČRTICE.

Garibaldi — kadar sliši pravi klerikalec to ime, se kar strese. — Garibaldi je bil iz cerkve izobčen in temeljito proklet. Kdo bi si mislil, da je ta isti Garibaldi bil nekaj časa celo — papežev namestnik. Zgodilo se je to l. 1860.

Po starodavni določi, ki jo je posvetil papež Urban II. s posebnim bulo, je bil kralj sicilski vedno papežev pooblaščenec za Sicilijo in je imel nad duhovniki, samostani in cerkvenimi posestvi popolnoma oblast kakor papež sam. Kralj je bil de jure papeški legat in ko je Garibaldi zavzel Sicilijo ter bil proglašen za diktatorja, je prešla nanj tudi vsa prej kraljeva oblast pot papežev zastopnik. Na pritisk Crispija, je Garibaldi moral to oblast tudi dejansko izvrševati. Na dan tradicionalne slavnosti svete Rozalije se je moral Garibaldi, če tudi nerad oficijelno udeležiti velike maše v Palermu. Šel je k maši v rdeči srcaji garibaldinskih in s čepico pa z velikim spremstvom. V stolni cerkvi ga je kardinal Matelli slovesno sprejel kot papeževga namestnika in ga peljal najprej v kapelo svete Rozalije, kjer pa Garibaldi ni hotel poklekniti, in potem k velikemu altarcu, kjer je bil zanj pripravljen prestol na desni od kardinala; na levi strani kardinala je sedel Crispi. Toda Garibaldi se ni hotel vsteti in je med celo ceremonijo stal, držeč roke oprte ob sabljo. Crispi ni bil tako tankočuten, kakor Garibaldi in se je prav neženirano vsedel na zanj določen sedež. Ko je kardinal pokadil Garibaldija, je ta tako ježno gledal, da se je Crispi še čez 25 let na ves glas smejal, kadar se je spomnil tega dogodka.

A Garibaldijevemu trpljenju kot papeževemu pooblaščenec še ni bilo s tem konec. Crispi, ki je bil Garibaldijev minister, je poznal svoje Sicilijance in je vedel, da je v interesu revolucije, pridobiti duhovnike, menihe in nune na svojo stran. Skrbel je za to prav spretno in dosegel je toliko večje uspehe, ker ni štedil z denarjem. Ponabil je pa tudi Garibaldijevo pravico, nastopiti kot papežev namestnik. Ubogi Garibaldi je moral vsaki čas obiskati kak samostan, ko je Crispi zapazil, kako so nune v plavalasega junaka zaljublje ne, ga je neprestano vlačil po ženskih samostanih. In nune so obšedovale Garibaldijeve modrobarvne oči in plavo brado ter mu poljubljale roko pa tudi usta, časih menda prav vroče, celo tako vroče, da se je omajala krepost Garibaldijeva. No, pa Crispi je znal biti poreden in je morda po krivici dolžil Garibaldija, da je pač znal premagati ljute sovražnike, ne pa tudi skušnjav, ki so jih vzbudili poljubi cvetoče nunnice iz Palerma.

Švicarski admiral in švicarski marinarji — kolikrat so se ljudje že smejali tej nedolžni zafrkaciji, ki se je iz Nemčije razširila po vsem svetu.

Med onimi milijoni, ki so se že smejali švicarskim admiralom in švicarskim marinarjem, jih utegne biti le malo, ki vedo, da je Švica svoj čas resnično imela svoje vojno brodovje, svoje marinarje in svojega admirala.

Od 16. do konca 18. stoletja je imela Švica na evropskem jezeru vojno brodovje. Zadnji admiral tega brodovja je bil Anglež Williams. Ta je bil najprej v avstrijski službi in je živel več let v Kraljevi pri Reki. Ker pa mu je Švica obljubila boljše plačo, kakor jo je dobival v Avstriji, je praktični

Anglež presedlal in prevzel poveljstvo nad švicarskim brodovjem. Ker s švicarskimi marinarji ni mogel izhajati, je naročil Hrvat iz Kraljevice, katerih nasledniki žive še danes v neki vasi blizu Curiha, kakor pričajo njih hrvaška imena.

Leta 1799. je admiral Williams od švicarske vlade dobil naročilo, da se s svojim vojnim brodovjem upre francoski armadi, ki je pod poveljstvom maršala Massene prekoračila švicarsko mejo. Williams je zbral in priredil svoje barčice, nabil vse topove, razpel jadra in odrinil na oni konec jezera, kjer se je združena avstrijska in ruska armada borila s Francozi.

Bilo je to 25. septembra 1799. Admiral Williams je srečno priidal v bližino bojišča, a naenkrat je prenel veter in ladje se niso ganile z mesta. Vsi poskusi, jih spraviti bližje k obrežju, so bili zaman.

Admiral Williams je moral od daleč gledati bitko 25. in 26. septembra. S tužnim srcem je gledal, kakšne batine so dobili združeni Avstrijci in Rusi in kako so napredovali tedaj od vseh Angležev toliko sovraženi Francozi. Ko so se Avstrijci in Rusi začeli umikati, tedaj je Williamsa njegova bojaželjnost premagala in začel je streljati iz svojih topov, dasi je bil od bojišča tako oddaljen, da ni nobena krogla mogla prileteiti do sovražnikov. Williams je pa le dal streljati, venomer so pokali topovi in kroglice so letele čez jezero — v vaše hiše na obrežju, zero — v vaše hiše na obrežju. Čelo vrsto kmetskih hiš in drugih poslopij so kroglice uničile in ubile tudi nekaj ljudi — med tem ko Francoze se slutiti niso, da so bile te kroglice njim namenjene.

Švicarska vlada je seveda proti svojemu admiralu nastopila z v strogojstjo, saj je bilo njegovo ravnanje naravnost blazno. Vlada je poslala admiralu Williamsu dekret, da je odstavljen in ga je pozvala pred pristojno sodišče.

Zdaj pa je bil admiral Williams užaljen. Ni se zmenil ne za poslani dekret niti za poziv k sodišču, nego je vse vojno brodovje, obstoječe iz štirih ali petih malih ali starih jadrenih popeljav sredi jezera in je tam potopil, sam pa pobegnil na Angleško.

Tako je zadnji švicarski admiral pokončal zadnje švicarsko vojno brodovje: od tedaj so švicarski admiral in marinarji samo še karikature.

Celoletna naročnina na "Glas Svobode" je \$2.00 (dva dolarja).

SVOJI K SVOJIM!

Prva in edina slovenska trgovina te vrste v Zed. državah. Velika izbira ur, verižic, družbenih prstanov; razna izbira srebrnine in zlatnine. Pušk, koles, gramofonov in slovenskih plošč, peči, itd. Pišite po lep ilustriran slovenski cenik, katerega pošljemo zastonj. (Pri naročilu omenite ta list.)

A. J. Terbovec & Co.

Nasledniki:

Derganc, Widetič & Co.
1622 Arapahoe St., Denver, Colo.

Avg. W. Ramm

pogrebnik in balzamovač,
tapetnik in podobar

921 N. 6th St. SHEBOGAN, Wis

Zastopnik: FRANK PUNGERČER

SLOVENC! POSEČAJTE

"Little Bohemio"

kjer se toži izborni importirano pilsensko, A. Heuser Bush in Olympia pivo. Vse vedno na čepu!

Izvrstna kuhinja. Fina vina in smodke.

Za obilen poset se priporoča.

CYRIL FIALA, Prop.

Loomis Str. v neposredni bližini Blue Island Av. in zap. 18. ul.

GOSTILNA

kjer je največ zabave in največ vžitka za par centov s biljardno mizo na razpolago. Vse to se dobi v gostilni

John Košiček

1807 S. Centre Ave. Chicago, Ill.

Telefon Canal 1439.

"Glas Svobode"

(THE VOICE OF LIBERTY)

WEEKLY

Published by M. V. KONDA & CO.
2020 Blue Island Ave., Chicago, Illinois.Subscription \$2.00 per year.
Advertisements on agreementPrvi svobodomiseln list za slovenski
narod v Ameriki.GLAS SVOBODE IZHAJA VSAKI PETER
in veljaZA AMERIKO: Za celo leto.....\$2.00
za pol leta.....\$1.00ZA EVROPO: Za celo leto.....\$2.50
za pol leta.....\$1.25

NABLOV ZA DOPISE IN POŠILJATVE JE

GLAS SVOBODE
2020 BLUE ISLAND AVE. CHICAGO, ILL.Pri spremembi bivališča prosimo naročnike
da nam natančno naznanijo poleg Novega tudi
stari naslov.

ŽELEZNIŠKI ŠTRAJK.

Kakor se je slutilo že leto nazaj, to smo doživeli. Druga večja vojna na ameriških železnicah od leta 1894 ko je Debs vodil prvi večji železniški štrajk. Kakor smo že v zadnji izdaji poročali je okroglo 35,000 industrialnih delavcev odločilo orodje. Od teh je 10,000 mašinistov, 4000 kotlarjev, 3000 kovačev, 11,000 izdelovalcev vagonov, 1000 uradnikov in 6000 raznih drugih delavcev ki opravljajo razna druga dela. Kakor poročila iz Unije poročajo, bo tej veliki armadi štrajkujočih sledilo še več organiziranih delavcev.

Naj tu šenkrat povemo železniške družbe ki so prizadete vsled tega štrajka železničarjev: Illinois Central, Union Pacific, Southern Pacific, Oregon Short Line, Oregon Railway & Navigation, San Pedro, Los Angeles, Salt Lake in Yazoo & Mississippi Valley.

Zakaj se je pa pričel ta gianten štrajk industrialnih delavcev, naj v naslednjem povemo.

Predvsem zahtevajo štrajkarji priznanje spojitve vseh železničarjev v skupno federacijo. N. pr. dosedaj so imeli delavci vsake posebne stroke svojo unijo, sedaj pa zahtevajo skupne unije vseh strokov, kar jih dela v železniški industriji. Seveda so železniški baroni in magnati to upravičeno zahtevali na prvi mah odklonili.

Ampak zopet moramo s tužnim srcem poročati staro novico. Kakor vsak štrajk večjega obsega v Ameriki, tako tudi železničarski štrajk zahteva svoje žrtve. Z navadno štrajkarsko parolo delavcev: "Mi nečemo delati za delodajalce toliko časa, dokler se našim zahtevam ne ugotovi," ni stvar še narejena. Pokazalo se je, da štrajkarjem stopajo na pota nepristeti zapletaji in delajo celo situacijo še bolj komplicirano, kakor je že v resnici: Delodajalci so prijeli za prvi "pripomoček" stavkokaze, skabe, ki nameravajo na več glavnih progah zavzeti mesta štrajkujočih, uboga bitja, ki so ali radi gladi, ali pa radi zaslepljenosti pokazala pest svojim bratom delavcem in tako postali vede ali nevede — izdajice delavske stvari.

Na drugi strani rodi seveda to jezo in silo in grozodejstva so že na dnevnem redu. Ampak pri takih prilikah se ne poslužujejo družbe samo stavkokazov, temveč najmejo ti brezsrčni delodajalci cele tolpe profesionalnih morilcev, bumov cele tolpe, katere "zakonitem" potom oborožijo, jim dajo visoke plače, potem dobe še dostojanstvo "rešilnega" policista, in tako so spuščeni na plano, kot nekdanji v rimskih arenah levi, da požro in pobijejo štrajkarje. Naši famozni zakoni dopustje to, podpirajo te bande in konec tega je — če se štrajkarji ponujajo še tako za mirno poravnavo štrajka — rop in moritve na obeh straneh. Teči mora kri, delavska in skabska.

Potem — večkrat tudi že poprej — stopi v akcijo državna oblast z vojaštvom. Ona, država pravi, da mora varovati življenje in imetje svojih državljanov, kar je po zakonih tudi njena dolžnost, v resnici pa dela v takih slučajih le za delodajalce in porabi vse dovoljene in nedovoljene pripomočke in vso silo, da bi "zlomila štrajk", t. s. pravi, delavce izsiliti, da se povrnejo v stari suženjski jarem nazaj.

Medtem se pa seveda ne pojavijo "pravični in nepristranski" sodniki, ki zopet delajo za "mir",

v resnici seveda le za magnate, ki vso stvar plačajo. Ti sodniki se nič ne pobrigajo, da bi kako preprečili prelivanje nedolžne krvi, da oni gredo celo tako daleč v svoji ljubezni do sprave, da prepuščejo vsi mirni in prijeteljski pripomoček, potem katerega bi morebiti štrajkarji dosegli spravo z delodajalci.

Kar smo napisali je fakt.

To so direktni pripomočki, za štrajk zlomiti. Med tem je v zalogi še vse polno indirektnih pripomočkov, ki niso nič kaj več uspešni. Potem imamo našo proslavljenno zakonodajo, ki se je rodila pod popolnim vplivom kapitalistov in ki je vse, samo delavcem ne prijeteljska in pravična. Da, celo po ta novem Shermanovem zakonu, ki je zato bil narejen, da bi malo bolj obdavčilo kapitalistične družbe, imajo naša sodišča v njem dobrega zagovornika — kapitalistov v škodo delavstva! Potem imamo še lažljivo kapitalistično čifitsko časopisje, katero vodi "javno mnenje" proti štrajkarjem seveda in katero se ne straši nobenih pripomočkov in laži in hinavščine, kar lahko postane za štrajkarje opasno, ker delavci Amerike nimajo še danes, vkljub svoji silni organizaciji, svojega delavskega časopisja, oz. par vodilnih, delavskih dnevnikov v angleškem jeziku.

Nadalje si tudi prizadete in neprizadete družbe med seboj pomagajo na vse načine. Glejajo tudi na to, da posamezne voditelje štrajkarjev "odstranijo" — ubijejo, in ravno tako poskušajo uničiti delavske organizacije, ki so jim preveč na "potu". In če še pri tem ti zločestni dobe podpora sodišč, je višek nesramnosti in ravbarije dosežen.

Vidimo, da zbirajo kapitalisti pripomočke, vsako misel delavcev, svoje stališče zboljšati, ali nastopiti proti grozni draginji, da to preprečijo, naj jih velja kan hoče.

Položaj se pa še poslabša s tem, ker vlada splošna gospodarska kriza. Naj bo še tako prosperiteta v deželi, vedno ima Amerika par sto tisoč gladnih delavcev, vseh strokov, takoimenovana industrija "rezervna armada brezposelnih", ki konkurence med delavstvom še poostrojuje, kapitalistom pa stvar omogočuje in tudi delajo vedno na to, da je armada brezposelnih vedno polno številna. Tem potom, kdor položaj preštudira iz vseh postojank, se ne bo čudil, da pride do kri prelitja, grozodejstev, umorov in požarov od obeh strani.

Fakt je, da je vojna med Delom in Kapitalom izbruhnila na celi črti, in tisti ljudje, ki govorijo o harmoniji obeh strank so, ali bebi ali sleparji.

Ne more se oporekati, da je začetek vojne za delavce težji, kot za delodajalce. Ampak ker štrajkarji vedo, kot organizirani štrajkarji namreč, da so tudi moč, velika moč, ki se smejo na nesti na svojo nepremagljivo voljo in zdravo mišljenje in moč, je potem upanje na zmago, nepremagljivo in neupogljivo.

Boj bo hud. Vodje štrajka pa upajo trdno v zmago štrajka in to v kratkem času. Sicer družbe nabirajo skabe na vseh koncih in krajih, vendar še s tem niso štrajkarje niti najmanjše uničili. Danes lahko trdimo, da je javno mnenje na strani organiziranih štrajkarjev.

Unijske blaginje so dobro založene in štrajkarjem bo šla podpora redno 6 mesecev.

Slovenskim delavcem kličemo: Ogibljite se skebstva!

DOBRA ŠOLA.

Napisal Vesekdo.

V svojem zadnjem dopisu iz Joliet, Ill. sem vam poročal, kako se je zgodilo gg. delegatom K. S. K. Jednote, kateri so šele v dvorani Nemančevje zvedeli, kaj je Nemanč kot zasebnik in kot njihov sobrat.

Pisalo se je o tiraniji Nemanča; o njegovem samopašnem gospodarstvu, posebno pa absolutizmu kranjskega kralja. Kdor gg. delegatov K. S. K. J. tega prej ni verjel (in teh je bilo mnogo), se je pri prvi seji v Joliet sam prepričal. Nemanč je bil doma v svoji dvorani in prenemaničeval je vsakega, še tako veličnega optimista. Da se je pa njegov surov značaj pokazal še v večjih dimenzijah, "povabil" je v dvorano tu-

di policijo (to je storil kot kapitalist) in v drugem tudi ni pozabil delegatom posvetiti z vljudnostjo — v dvorani je bilo okoli 20 bumov, s čikom v ustih in kreplecem v žepu — "za vsak slučaj" si je mislil glava K. S. K. J. Pa to ni nobena izmišljotina, tudi se ne sme to vzeti kot kakšno zabavljajo svobodomisleca čez katoliškega vodjo, temveč je to čista gola resnica in jo potrdis lahko vsi delegatje, ki so bili z menoj skupno v dvorani. Pri mizi so sedeli stari oboroženci z Rev. Kranjem na čelu, in gledali v zakajen strop dvorane, kakor gleda na kaki pobožni sliki sv. Cecilija z harfo v roki in nebesa! Bil je muke in trpljenja poln prizor, prizor za kinematograf in resnično sliko življenja v K. S. K. Jednoti, ki jez svojimi pravili najmanj 1000 let nazaj za drugim organizacijami Slovencev v Ameriki.

Vsako svobodno izražanje je sploh prepovedano, ni dovoljeno niti nobenemu — oporekati. Ni mi bila še dana prilika gledati kako slovensko-ameriško-katoliško zborovanje, sedaj sem ga videl, slišal in ga hočem tudi opisati, ker se vrši tako, kakor kitajska pantomina. Celotno zborovanje je tako in tako pantomistično, zakrkneno, frazarstvo katoliško, laž v besedah, hinavščina v izražanju vsake besede in geste. Na katoliškem zborovanju je šlo nekako takole:

Predsednik in dobro plačani odborniki sede; duhovni vodja ima še poseben fin stol. Odposlanci ljudstva, delegatje — stoje cel popoludne, do 8 ure zvečer. Še jesti niso zamogli iti, ker bati se je švigačjih strelie g. predsednika in g. duhovnega vodja, ki gleda kot kak mamehuk v prašno nebo dvorane in ki bi najraje molil in ne dopustil nobenemu delegatu besede; s tem sta si namreč z predsednikom brata. Kot gadje gledajo odposlance ljudstva tudi ostali drugi častiti odborniki, katerih čini in slava pa še ni tako velika, da bi jih imenoval z imenom. Kar dar govori predsednik, ali duhovni vodja (tu posebno) ali kdo izmed odbornikov, mora biti tiho kot v cerkvi; če pa govori kdo izmed delegatov (če sploh besedo dobi!) se pa gospodje okoli zelene mize niti ne zmenijo zato, da bi držali red in mir pokoncu da jejo lep zgled ostalim s tem, da med seboj glasno govorijo svoje zasebne stvari, ali kaj "gruntajo, kako bi delegate ujeli".

Veljave ima več tistih, ki ima več spovednih listkov, ja, po spovednih listkih se namreč ceni moč pri K. S. K. Jednoti. Beseda se da sistem, ki ni znan kot "razgrajanje", ali morebiti nasproten "sveti cerkvi" (Slučaj g. Cvetkovič, ki se je izkazal z vseni pravilnimi listinami, a se je vendar Nemanč nad njim spodlikal in mu več besedo, ker je dobil tajno poročilo (ne uradno od društva!), da je on g. Cvetkovič, slab katoličan — socialist. Vse ugovarjanje ni nič pomagalo. Še ko so se vsi delegatje vzdignili za g. Cvetkoviča, da se mu naj da beseda za govora, je rekel predsednik Nemanč: "Jaz sem predsednik in mi enafne ne dam besede; jaz imam tukaj za govoriti!" Dobra šola za nas. Dobra šola za vsako drugo organizacijo Slovencev v Ameriki. Dobra šola pa posebno za člane Slov. Svob. Podp. Zveze. Zakaj?

Zato, ker se tudi že v Slov. Svobodomiseln Zvezi ne dela več po pravih svobodomiselnih organizacijah, temveč po taktu kliki, ki misli in si domišljuje, da je ona gospodar Zveze. Sicer in kakaterim v Zvezi vseeno, kdo je kaj gospoduje, a tistim, ki je mar napredek in obstoj Zveze, morajo na to pomisliti, morajo stvari malo preštudirati in prišli bodo do zaključka, da Zveza ne gre več po začrtani poti. Pa mi bo kdo oporekal, da saj zveza napreduje, saj se društva množe, dobro. Pri K. S. K. Jednoti tudi napredujejo — pa vendar je prišlo do razkola, ker člani in društva so bili dobri člani — voditelji pa tirani in prehudo oviti v rimski-katoliški blašč izrabljanja. Pa če vzamemo iz drugega stališča, je organizacija skozi in skozi katoliška in Nemanč kot njen predsednik je vedno naglašal potrebo praktičnega katoličanstva. Slov. Svobodomiselna Podp. Zveza ima zopet svobodomiseln program in načela, na slišimo kedaj od našega predsednika, da bi naglašal svobodomiselnost in le svobodomiselnost. Ne. Stvar se pelje že tako daleč, da se

tudi svobodomiselnost izrablja v svoje sebične namene. Ljudem, ki ravno nimajo preveč izobrazbe, pa vzamejo to organizacijo svobodomislecev v svoje roke, in jo "vodijo" po svoje, a v javnosti so na dve strani: na cerkveno (katoliško), in "svobodomiselnost" čeprav o svobodomiselnosti niti pojma nimajo. Govori se celo, da glavna oseba pri Zvezi podpira slovensko cerkev v Chicago, oz. da jo podpira žena njegova, kar je eno in isto, kdor pozna Slovence, business može. Če je to res, potem je to največji škandal za vse druge člane Zveze, ki so v resnici izobraženi svobodomisleci. Pa ne samo to, temveč še druge stvari se gode za kulisami, ki seveda bije v obraz organizaciji, ki mora biti vodena svobodomiselnost, in po svobodomislecih.

Na čelu prve Zveze so stali v resnici pravi svobodomiselniki, je, a danes? Ne težko prašanje in še manj težak odgovor. Že mnogo članov se je pritožilo, ker pa je "večina" zadovoljna, pa se na pritožbe, tihe in javne, ne ozira. To se bo maščevalo in bo škodilo Zvezi, kakor je tiransko postopanje predsednika K. S. K. Jednote škodilo celi organizaciji na ugledu in v drugem, gnotnem stališču. Imamo lep zgled, dobro šolo, varujemo se pasti in pokažimo tistim, ki nas vodijo navzdol, da se ne strinjamo z njimi in pokažimo, da je tudi v Zvezi že opozicija.

Glas Svobode je glasilo Slov. Svobodomiselne Podp. Zveze, in kot zvest član te organizacije sem se tudi obrnil na svoje glasilo in apeliral na uredništvo, da v interesu Zveze prejme v predale svojega lista to, na razmere se nanašajočo kritiko. Nisem sam nezadovoljen — mnogo nas je že in nas bo vedno več, če se ne bo šlo drugo pot. Do tega smo popolnoma upravičeni, ker kršilo se je že večkrat bratstvo. Tako n. pr. imamo v pravih, da se bratje med seboj moramo pozdraviti. To nima nič v sebi, če sva si privatno naklonjena ali ne, kot sobrata se morava pozdraviti. Človek se ne bi naad tem spodlikal, če ne bi bilo prekarakteristično za slovenske razmere in naše slovensko medsebojno občevarje. Poslušajte člani S. S. P. Zveze:

Pisce teh vrstic ni alkoholik in tudi drugače ne pivec, edino za potrebo. Srečam brata gl. predsednika na ulici in ga pozdravim, a nobenega odgovora. (Pozdravil sem ga kot brata in predsednika Zveze.) No, mislil sem, da to mnogo na sebi, morebiti ni brat predsednik pozdrava opazil. Srečam ga v drugo; pozdravim ga zopet v smislu naših pravil, a zopet nobenega odgovora. Dobro. Začelo se mi je nekaj svitati. Naš gl. predsednik je vendar privatnem poklicu salooner, a . . . Pazil sem na najino zopetno srečanje in bogovi so mi naklonili, da sem imel zopet priliko, pozdraviti ga — toda zopet nobenega odgovora — a na obrazu gospoda gl. predsednika je bilo nekaj, nekaj . . .

To ni vendar nič, če dobiš pozdrav za pozdrav — a navsezadnje pa le nekaj! Še drugače se človeku ne zdi dobro in ne lepo in ne olikano, če se pozdrav preze; toliko bolj razžaljivi pa so opisani slučajji.

Kot bratje smo le bratje in nič drugega; kar se je med nama dogodilo v zasebnem življenju, ni ma upošteva v našem obnašanju in govorjenju, kjer govorimo kot bratje med seboj. Impertinenca je to, če se nalašč preze brata in se mu ne odzdravi. Ne boli me, ker nisem dobil pozdrava od človeka, ki je primoran pozdraviti me, če ga pozdravim v naprej sam, pač me pa boli to, da krši naša sveta bratska pravila — sam naš glavni predsednik. In to je razumljivo. Pripeljali me niso nobeni sebični nameni, da sem prijel pero v roko in ožigal ožigosa g. potrebnost stvar, temveč le želja, da bi bratje Zveze zvedeli, da ni vse zlato, kar se sveči.

Rabil bi lahko vse drugačne izraze, a tega ne storim, ker prepuštam raje neotesanost neotesancom. Šola, ki jo je prejel K. S. K. J. je grenk pelen za vse katoliške Slovence v Ameriki. Nam v Zvezi se tudi lahko primeri, da pridemo na kolovoz, ki bo tako blata poln, da se ga bo le s težavo dalo zopet izvleči iz brozge na ravno cesto.

Svobodomisleci smo, to imamo pravico naglašati, kakor drugi svoje katoličanstvo. Ponosni smemo biti, da smo svobodomisleci in

v svobodomiselni organizaciji, ki si pridobiva z vsakim dnem več tal med ameriškim Slovenci. — Vzglede moramo dajati drugim. Se nam pa dajejo vzgledi od oseb, ki bi morali prvi to nalogo izvrševati? Ne. Zgoraj opisani slučajji so jasna priča, da nekatere osebe še vedno ne vedo, kakšni organizaciji in pravilom stoje na čelu. In ker je ta časopis uradno glasilo omenjene organizacije in ima torej vsak član in naročnik in svobodomislec v njem prosto besedo, sem tudi jaz napisal ta opomin, ki bo morebiti prinesel v nekaterih vrstah nemir in pričakovano razburjenje, ki je pa pisan z dobro nadejo, da se člani Zveze poprej opozore na napake in kršenja pravil od strani gl. uradnika, ki bi bil poklican prvi jih pravilno izvrševati.

Šola ne škoduje!

TRIPOLIS.

Ko je imperialistična politika evropskih "kultiviranih držav" spravila pod svoj jarem kapitalizma Alžir, Egipt, Tunis in sedaj tudi Marokko, se je Italija sedaj prebudila iz dolgega spanja in se spravila na zadnji prosti svet v Afriki, nad Tripolitanijo. V resnici pripada ta svet od leta 1878 po berlinskem kongresu formalno k Turčiji, ampak kaj veljajo danes roparjem platonične prisegel na papirju! Vse evropske države so dale Italiji dovoljenje za ta rop Tripolisa, torej so takorekoč svojo prisego prelomile in jo oddobrile!

Je že res mogoče, da so se italijanski kapitalisti zbal za svoj trg v Afriki. Računati so imeli tudi s tem, da je že Francija si začela pridobivati vpliv v Tripolitaniji in sicer ob južni meji Tunisa, ki je njena last. Strah Italijanov, da bodo na severo-afriškem obrežju popolnoma izključeni, je glavni vzrok, zakaj so pričeli vojno z Turčijo. Pomagal jim je k temu tudi francosko-nemški spor. Pri stvari je seveda še posebej igrala vloga že kapitalistična dobička željna banda, posebno železna in orožna industrija in drugo trgovstvo.

Italija je imela do sedaj v Afriki vražje malo sreče. V letu 1881 je morala Italija mirno gledati, kako se je Francija v Tunisu udomačila in ji vzela lep kos. In pri tem je imel Tunis več veljave za Italijane kot ga ima danes Tripolis. Skoro ves mali trg je bil v rokah Italijanov. Nadalje je bilo že v Tunisu na tisoče italijanskih farmerjev, ki so deželo lepo obdelali in ravno tako je bila italijanska glavna evropska govorica v Tunisu. Naj bo mimogrede še povedano, da je v provinci Algier in Konstantini tudi večji odstotek italijanskih malih kolonistov, farmerjev in vele in malo trgovcev.

Kot odškodnino za Tunis je dobila Italija protektorat čez Abesinijo. Ampak to darilo je bilo drago plačano. Konec pesmi je bil ta, da so bile italijanske kolonijske čete popolnoma pokončane in Crispi, italijanski Bismark, je bil za to odgovoren. Italijansko ljudstvo je moralo kapitalistična stremjenja svoje vlade drago plačati. Koncem leta 1895—96 je bila italijanska vojska na bojnih poljih pri Amba Aladžji in Adna, vničena.

Le nerodovitni in kameniti kraji na vzhodno afrikanški Samali morski črti z deželo Eritrea, so ostali Italijanom kot žalosten spomin in kup zlatih sanj.

Vse to so menda imperialistični italijanski kapitalisti pozabili, ker pričeli so zopet nove ekspedicije pošiljati v Tripolis. Kaj neki bo Italija tam vzela? Tripolitanija je od nature najbolj pozabljena na severo afriška dežela. Ko se n. pr. v Marokko Algieri in Tunisu nabaja rodovitna zemlja in to posebno ob morju, vlada v Tripolitaniji stopa in puščava. Na vzhodu, zapadu in jugu meji na Sahara in libijsko puščavo; mnogokrat celo močijo valovi Sredozemskega morja Sahare pesek. Ozav je malo in ne morejo prerediti bogve kaj ljudi. Trgovstvo je pičlo; koncentrirano se glavno na mesto Tripolis in par karavanskih cest, ki peljejo v Sudan. Drugače vlada v tej deželi velika suša. Na rodovitnih oazih sede domačini, okoli pol miliona po številu. Drugo prebivalstvo obstoji iz nomadov, pastirjev, ki potujejo s svojimi čredami iz kraja v kraj.

Italijanski kapitalisti in kolonisti skušajo revno ljudstvo navdušiti za Tripolis. Po brzjavi smo zvedeli, da italijanska vlada govori, da z lahkoto naseli v "novi domovini" 50,000 familij.

Nadalje pravi vladno poročilo, da bi se tem potom omejilo italijansko naseljevanje v Severno in Južno Ameriko, in bi se ohranili domovini. Kako bo z 50,000 družinami v Tripoli, je prašanje, ki ga sami kecarji vlade ne znajo odgovoriti. Da se pa ljudstvo tako trumoma seli iz Italije v Ameriko, je pa dobiti vzroke v prežalostnih razmerah ki so v Kalabriji, Siciliji in Apuliji. Tiste milijone, ki jih bo sedaj Italija zabila v Tripolis, bi raje jih porabila doma, v resnici obogemu ljudstvu pomagala, in izseljevanje se bi kmalu omejilo. Nadalje pa ne sme misliti Italija, da je z zavzetjem glavnega mesta Tripoli vzeta cela dežela — Arabci bodo dali še mnogo opraviti Italijanom. Italija se bo seveda pogajala z Turčijo in ji odplačala Tripolis; prodati se pa ne bodo pustili domačini; zato niso dovelj — civilizirani. Puška bo govorila; mnogo krvi bo preteklo in Italijo bo stalo še milijone, milijone lir, predno bo v resnici Tripolitanija pod njihovo oblastjo. Gotovo več, kot je dežela vredna.

KDO JE KRIV.

Grozna katastrofa, o kateri poročano v zadnji številki, ki se je pripetila v Austin, Pa., je zopet lep dokaz delovanja kapitalizma, kateri nikoder ne žanje tacihi trimfov, kakor ravno v Ameriki. Sedaj se poroča, da je komisija dognala, da je bilo vse zidano na "zrak" in so bili tudi veliki porokeži v tehničnem oziru, to pa voljo svetega profita, ker je družba najela mesto mojstrov, mazače.

V tem slučaju je kriva družba in zvezni pregledovalni uradniki, ki so dovolili, da je bila stavba tako nevarno zidana. Seveda se ni potreba lastnikom preveč bati, kakor vedno, tako bodo tudi sedaj oproščeni.

V slučajih, kakor so rudniške nesreče, ni mogoče vedno gotovo povedati, je družba kriva gotovo, ali ne, tukaj pa ni potreba še preiskave ne, tako so se izrazili sodelavci, da je edino družba kriva grozne jezine nesreče. Eden ne more takim grozodejstvom opomoči in jih kaznovati, s skupno akcijo bi bilo to mogoče. Unije so tudi poklicane, da varujejo v večji meri interese delavcev, kakor so to delale do sedaj.

NAŠA SLAVNOSTNA ŠTEVILKA.

Bliža se vedno bolj k dnevu izdaji naše slavnostne številke Gl. Svobode. Gg. zastopnike opozarjamo še posebej na to številko in naj nam pošljejo pisмено zahtevo, koliko bi vsak približno rabil "eksempl" številki, katere bi se naj prodajale po 5 centov komad, v slučaju pa tudi razdajale kot v agitacijo za list, ljudem zastoj. Zastopniki, naročniki in naši prijatelji naj gledajo na to, da pride slavnostna številka Glas Svobode posebno v take domove Slovencev, kjer nimajo še nobene časopisa in so tudi drugače bolj napredni ljudje. Nismo prijatelji kričanja, vendar moramo na slavnostno številko malo opozoriti naše zastopnike in vse tiste, ki jim je mar, da se Glas Svobode bolj razširi med slovenskim delavskim ljudstvom v Ameriki, ki je težko in veselo dobrega lista, dobrih delavskih novic in poučnih člankov raznovrstne vsebine, kakor tudi dobre povesti ali romana.

Slavnostna številka bo izdana morebiti na 16 straneh, kjer hočemo z vso resnostjo in delom proslaviti svojo desetletnico. Deset letnica Glas Svobode je tudi deset letnica vzbujanja slovensko-ameriških svobodomislecev.

Za to posebno izdajo smo dobili različne spise, pesmi, članke in razprave od naših gg. sotrudnikov iz Amerike in stare domovine, ki so polni dobrega čtiva in tudi drugače nad vse zanimivi. Mi upamo, da bo svobodna misel z našo slavnostno številko Glas Svobode za dobila lep značaj napredka in poguma, za nadaljnjih 10 let.

Podvzajte se Vsi!

Izdajateljstvo.

AKO ŠE NISTE, POŠLJITE NAROČNINO!

Račun Slovenske Delavske Podp. in Penzijske Družbe

V MADISON, PA.

od 1. julija, 1911 do 30. listopada 1911.

KRAJEVNA DRUŠTVA	VPLAČANO				IZPLAČANO				
	Pristojbina	Asesment	Znaki	Pot. in pristojni listi	Skupaj	Bolniška podpora	Pogreb in stroški	Skupaj	Število članov
1 Darragh, Pa.	—	\$ 44.00	\$ —.75	—	\$ 44.75	\$ 28.25	—	\$ 28.25	14
2 Adamsburg, Pa.	—	24.00	—	—	24.00	8.55	—	8.55	8
4 Waukegan, Ill.	1.00	70.00	—	—	71.00	26.55	—	26.55	24
5 Noblestown, Pa.	2.00	35.00	2.25	—	39.25	—	—	—	9
6 Roslyn, Wash.	—	58.00	—	—	58.00	19.65	—	19.65	19
7 Livingston, Ill.	1.00	153.00	—	—	154.00	77.90	—	77.90	50
8 Marianna, Pa.	1.00	49.00	1.50	—	52.00	20.55	—	20.55	16
9 Skidmore, Kans.	—	32.00	—	—	32.00	21.40	—	21.40	17
10 Winterquarters, Utah.	—	82.00	9.75	—	91.75	76.15	—	76.15	26
11 Conemaugh, Pa.	12.00	82.00	—	—	94.00	—	—	—	23
12 Breezy Hill, Kans.	9.50	34.00	—	—	43.50	—	—	—	19
Skupaj	\$ 26.50	\$ 663.00	\$ 14.25	\$ —.50	\$ 704.25	\$ 279.00	—	\$ 279.00	225

DOHODKI.

Bilanca 1. julija 1911.....	\$ 912.57
Pristojbine	26.50
Asesment	663.00
Znaki	14.25
Popotni in prestopni listi	—50
Skupaj	\$ 1,616.82

IZDATKI.

Bolniška podpora	\$ 279.00
Glasilo	25.00
Plačila uradnikov	51.00
Plača uradne sobe	7.00
Vrhovni zdravnik	4.90
Pošta in ekspres	10.58
1000 zalepk	1.75
Hektograf	2.50
Voznja nadzornega odbora	10.04
Skupaj	\$ 391.77

Spodaj podpisani smo knige ter račune pregledali in našli v popolnem redu.

Glavni odbor:

JOS. HAUPTMANN, predsednik in tajnik.
LOUIS FLERE, blagajnik.

DELITEV GOTOVINE.

Gotovina blagajniške knjige 30. sept. 1911.....	\$ 1,225.05
Ročna blagajna blagajnika	175.05
Ročna blagajna tajnika	00.00
Skupaj	\$ 1,400.10

OD TE SVOTE JE NALOŽENEGA:

Kot hranilna vloga na obresti na Westmoreland Berkly Trust Co. v Greensburg, Pa.	\$ 850.00
Vposojilo pri enem sob.	200.00
Ročni blagajni blagajnika	175.05
Skupaj	\$ 1,225.05

Skupnega premožnja dne 30. sept. 1911.....\$ 1,225.05

Nadzorni odbor:

ANTON KLANČAR, predsednik.
BLAŽ ČELIK, II. predsednik.
JAKOB GODETZ, III. predsednik.

Slovensko Delavsko Podporno in

Penzijsko

Ustanov.

21. nov. 1909

Društvo

Inkorp.

15. marca 1910.

MADISON, PENNSYLVANIA

GLAVNI ODBOR:

PREDSEDNIK: Jos. Hauptmann, Darragh, Pa. Box 140.
PODPREDSEDNIK: Anton Ferbežar, Adamsburg, Pa.
TAJNIK: J. Hauptmann, Box 140 Darragh, Pa.
ZAPISNIKAR: Ivan Flere, Adamsburg, Pa. Box 122.
BLAGAJNIK: Alojz Flere, Box 121, Adamsburg, Pa.

NADZORNIKI:

ANTON KLANČAR, Arona, Pa. Box 144. Predsednik.
JAKOB GODETZ, Darragh, Pa.
BLAŽ ČELIK, Adamsburg, Pa. Box 23.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

DR. GEORGE BOEHM, Arona, Pa.

Društva in rojaki naj pisma pošiljajo tajniku; denar pa blagajniku in nikomur drugemu.

Sprejeto novo društvo.

Dr. št. 12 v Breezy Hill, Kan. 24. avg. 1911. sledeči člani: John Lekše, cert. št. 294; John Klin kon, 295; Frank Tratnik, 296; Martin Nonar, 297; Louis Strasberger, 298; Ciril Razložnik, 299; Jos. Kozijan, 300; Jakob Gieres, 301; Ignac Škoda, 302; John Vrabitsch, 303; Jos. Jurasic, 304; Ignac Vmahne, 305; Math Rietz, 306; Thomas Skrbinek, 307; John Hojak, 308.

Sprejeti novi člani:

K dr. št. 4: Frank Ratej, 309.
 K dr. št. 7: Charles Schwartz, 310.
 K dr. št. 9: Felix Massar, 311.
 K dr. št. 11: Alojs Vidovič, 312.
 K dr. št. 12: Martin Južnik, 313; Rokus Godina, 314; Blaž Godina, 315; Frank Jazbec, 316.

Prestopli člani:

Od dr. št. 6 Martin Smolchik, 126, k dr. št. 12.

Susp. član zopet sprejet:

K dr. št. 7: John Gaber, 216.

Susp. član:

Od dr. št. 8: Johan Škarja, 185.

Črtani člani:

Od dr. št. 2: John Sever, 3; Jakob Šetina, 4; Pavle Pavliž, 7; John Hočevnar, 19.
 Od dr. št. 11: Ivan Lazar, 280; Matevš Oven, 279.

Odstopli član:

Od dr. št. 10: Frank Derganc, 235.

JOS. HAUPTMANN, glav. tajnik.

DRUŠTVENI URADNIKI.

Dr. št. 1 v Darragh, Pa.: Preds. Anton Klanchar, Box 114, Arona; tajnik John Primožič, Box 140, Darragh; Blag. Jos. Hauptmann, Box 140, Darragh. — Seja 3. nedeljo v mesecu.
 Dr. št. 2 v Adamsburg, Pa.: Preds. A. Celarec, 706 Market st.; taj. Ivan Gantar, 604 — 10th st.; Blag. John Stražišar, 611 Market st. — Seja 3. nedeljo v mesecu na 611 Market St.

Dr. št. 5 v Noblestown, Pa.: Preds. John Rivee, Box 193; Taj. in blag. Math Petrich, Box 1. — Seja 1. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 6 v Roslyn, Wash.: Preds. Anton Adamič, tajnik Jos. Richter, blagajnik Martin Arestovnik. Vsi v Roslyn, Wash. — Seja vsako zadnjo nedeljo v mesecu.

Dr. št. 7 v Livingston, Ill.: Preds. Alb. Schweiger, Box 148; tajnik Frank Deželak, Box 230; Preds. St. Flere, Box 122; Taj. Alois Flere, Box 122; Blag. J. blag. Josip Renko, Box 222; vsi v Livingston. — Seja 2. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 8 Marianna, Pa.: Preds. H. Lamph; tajnik H. Leskošek, Box 25; blag. J. Škarja; vsi v Marianna, Pa. — Seja 2. nedeljo v mesecu.

Iz glav. urada S. D. P. in P. Družbe.

Na glav. seji, ki se je vršila 24. sept. t. l. se je sklenilo, da se društvo št. 3 v Claridge, Pa. izobči iz Slov. Del. Pod. in Pen. Družbe; vzrok neplačevanju je bil štrajk. Tudi opozarjam nekatere društvene tajnike, da se bolj zavzamejo, in ravna po sklepih gl. urada. Kakor sem že enkrat omenil, da pošlejo mesečna poročila najkasneje do 24. vsakega meseca na gl. urad S. D. P. in P. Družbe. Nekatera društva še do danes ne store tega; ako se društveni tajniki ne ravna po pravilih, potem se gl. tajnik tudi ne more, se prosi, da se pošiljajo vsa s poročila v praviem času, ker si prihranimo mnogo dela in stroškov. Tudi se naznanja vsem sob. S. D. P. in P. Družbe in dr. tajnikom, da naznanijo novo rojene (otroke), ravno tako umrlih družin ali o-

KRVAVI BOJI IZ SORE V GLAS SVOBODE.

Krvavi boji iz Sore v Glas Svo-bode? Da. Od pisatelja Pavla Svetlin bomo začeli z slavnostno števeliko 26. okt. t. l. priobčevati njegovo zgodovinsko razpravo krvavih sorskih dogodkov. Razprava, ki nosi ime "Škof proti župniku", je spisana na temelju resničnih dogodkov in aktov. Stvar, ki je obudila pred par leti na celém Slovenskem, da celo na celém Avstrijskem in v vsem Jugoslovanskem velikansko pozornost, bo naša tiskovna prvo v "Glas Svo-bode" in se bo tudi izdala cela razprava v brošuri po ljudsko znižani ceni, tako da bo dostopna vsakomur.

Pullman, Ill.
10. okt. 1911.
V spomin enoletnice umrlega soproga in očeta Franka Klobučar, ki je umrl 13. oktobra 1910, nam je poslala hčerka njegova rojena Amelija Klobučar, Mrs. John Stonich naslednje v svojega očeta čast in spomin angleško zložene verz:

All is dark within our dwelling,
Lonely are our hearts to-day,
Since the one we loved so dearly;
Has forever passed away.

We miss his kind willing hands,
His fond and loving care;
Oh, how dark is life around us,
What is home without him there.

Od pokojnika ljubeče žene
in otrok.

Napredek potniških parnikov.

Petdeset let nazaj ljudje še niso vedeli kaj je udoben potniški parnik. 26. sept. t. l. je prišel v New York velikanski potniški parnik "Rochambeau" od Compagnie Generale Transatlantique, na svoji prvi prevoznji iz Francije v Ameriko. Rochambeau je dvojčak in tako imenovan po francoskem revolucionarnim generalu, ki se je bojeval na strani Washingtona in velikega Francoza LaFayette. Ta moderni parnik se je gradil od Societe des Chantiers et Ateliers de St. Nazaire, Francija, v Penhoet ladjedelnici.

Parnik ima najdaljšo napeljavo brezčičnega brzojava in tudi tako narejen, da se v slučaju viharja ne ziblje preveč. "Rochambeau" meri 534 čevljev v dolgotosti; 64 v širokosti; 44 čevljev globokosti; teža 17,300 ton; 13,00 konjske sile in ima prostora za 1900 potnikov.

AKO SE NISTE, POŠLJITE NAROČNINO.

Dr. št. 9 v Skidmore, Kans. Preds. Simon Repovš; taj. Anton Mihelich, R. R. 3 Box 57, Columbus, Kans.; blag. John Zakrajšek, R. R. 3 Box 57, Columbus, Kans. — Seja 3. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 10 v Winterquarters, Utah: Johan Bizjak, predsednik; John Rebolj, Box 106; Jakob Cesar, blag. — Seja vsako 2. nedeljo v mesecu.

Dr. št. 11 v Conemaugh, Pa.: Preds. Martin Jager, Box 102; tajnik Frank Perko, L. Box 101; blag. Frank Dremelj, Box 73; vsi v Conemaugh, Pa.

Dr. št. 12 v Breezy Hill, Kans.: Preds. Martin Smolchik, Box 94; taj. John Vrabitsch, Breezy Hill Sta., Kans., Box 1; blag. Rochus Godina, Mulberry, R. F. D. No. 2 Box 125. — Seja se vrši vsako 2. nedeljo v mesecu.

trok, da se naznani na gl. urad S. D. P. in P. Družbe, ker to je potrebno.

Ne bi bilo tudi nič napačno, če bi člani Slov. Delav. Podp. in Penzijske Družbe malo bolj agitirali za svojo Družbo, ki je v letih svojega obstanka že lepo napredovala v kljub manjšim in večjim zaprekam, kakor tudi velikim gospodarskim krizam, ki so spravile rojake ob denar in delo in se potem niso mogli bolj upisovati v podporno društva, oz. v Slov. Delav. Podp. in Penzijsko Družbo. Sedaj se je delavski položaj malo izpremenil, več agitacije za Družbo je potrebno, če hočemo da se razširi med slovenskimi delavci po Ameriki, oz. državi Pennsylvania.

Vvidevamo, da se vse širi in napreduje, torej zakaj ne bi tudi mi napredovali, ko imamo isto lepo priliko, kakor druge jednote in sploh delavske organizacije.

Jos. Hauptmann, gl. tajnik.

AVSTRO-AMERIKANSKA-LINIJA.

NOVI PAROBRODI
VOZIJO iz AVSTRO-
OGERSKE v NEW
YORK in OBRATNO

PARNIKI PLUJEJO IZ NEW YORKA:

M Washington 28. Okt. 1911 | Alice 15. Novembra 1911
Oceania ... 8. Novembra 1911

Parniki odplujejo vedno ob sredah ob 1. uri popoldne iz pristanišča Bush's Stores, Pier No. 1 na koncu 50te ceste v South Brooklyn.

Železniške cene na teh ozemljah so najceneje in imenovana pristanišča najbližja Vašega doma. Dobra in priljudna postrežba; občuje se v SLOVENSKEM JEZIKU

Phelp's Bros. & Co.,

2 Washington St.,

New York, N. Y.

GLAVNI
ZASTOP
ZA
AMERIKO

W. SZYMANSKI

TRGOVEC S RAZNOVRSTNIM

POHIŠTVOM

1907 Blue Island Ave., Chicago

TELEFON CANAL 955.

Moja trgovina pohištva je ena največjih na južno-zapadni strani mesta, kdorkoli pri meni kupi, jamčim da bo zadovoljen kot je bil vsak kdor je že pri meni kupil v zadnjih 22 letih od kar sem v tej trgovini in na istem prostoru.

Ako hočeš zaonje mode,
največjo izbiro in naj-
nižje cene

v deških in moških oble-
kah in površnih suknjah,

obišči

THE
ATLAS
CLOTHING CO.

Vogel Blue Island Avenue in 18ta cesta.

Odprto vsak večer, izvzemši sredo in petek do 9 ure.

Odprto v nedeljo dopoldne.

Moške obleke in suknje od \$5 00 do 25.00

Deške obleke in suknje od \$2.00 do 15.00.

M. A. WEISSKOPF, M. D.

ZDRAVNIK IN RANOCELNIK

1914 Ashland Ave., Chicago, Ill. TEL. CANAL 476

Uraduje na svojim domu:
od 8.—10. ure predpoludne
od 1.—3. ure popoldne in
od 6.—8.30 ure večer.

V lekarni P. Platt,
814 Ashland Ave.:
od 4.—5. popoldne.
Ob nedeljah samo od 8.—10.

ure dopoldne doma in to le izjemoma v prav nujsih slučajih.

DR. WEISSKOPF je Čeh, in odličan zdravnik, obiskujte torej Slovana v svojo korist.

ATLAS BREWING CO.

sluje na dobrem glasu, kajti ona prideluje najboljše pivo iz českega hmelja in izbranega ječmena.

LAGER

MAGNET

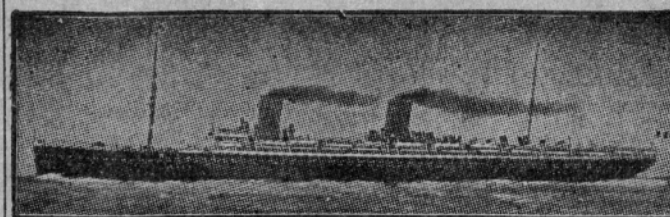
GRANAT

Razvaža piyo v steklenicah na vse kraje.

Kadar otvoríš gostilno, ne zabi se obrniti do nas, kajti mi te bomo zadovoljili.

Direktna zveza z Avstrijo, Ogrsko in Hrvaško

Compagnie Generale Transatlantique

Potniki tretje-
ga razreda do-
bivajo brez
plačno hrano
na parnikih
družbe. Snažne
postelje, vino,
dobro hrano in
razna mesna
jedila.

New York v Avstrijo čez Havre Basel. Veliki in brzi parobrodi.
La Provence 30.000 HP | La Lorraine 22.000 HP
La Savoie 22.000 HP | La Touraine 20.000 HP
Chicago, nov parnik 9500 HP

Pristanišče 57 North River vzhodje 15th St., New York City
PARNIKI ODPLUJEJO VSAK ČETRTEK.

Glavni zastop na 19 State St. New York. MAURICE W. KOZMINSKI
glavni zastopnik za zapad, na 139 N. Dearborn St. Chicago, Ill.

DOPISI.

Sheboygan, Wis.

Uredništvo Glas Svobode: —

Dan za dnevom čitam razne slovenske časopise, ali naša naselbina, dasiravno ni majhna, se vendar malo kedaj oglasi z kakim dopisom.

Pred kratkim nas je obiskal g. Perdan, zastopnik Clevelandске Amerike. Obiskal je slučajno tudi mene, in čeravno sem naročen na pet drugih slovenskih listov, sem se naročil še na tega misleč si, če že druge plačujem bom pa še tega. Kako se pa začudim, ko dobim prvo številko lista, in berem dopis, v katerem gospod zastopnik, opisuje našo naselbino v katerem ni vse resnično in ker se dopis tudi mene tiče hočem z resnico na dan.

Piša namreč da je v mestu osem, do deset tovarn za stole. To ni res! Tovarn za raznovrstne izdelke je toliko, da jih še mogoče Perdan ne sešteje. Nadalje, da imamo tri podporni društva, to je tudi zmotno, podpornih društev je v naši naselbini šest, katera dobro napredujejo. Piše, mnogo jih je tudi, da niso pri nobenem društvu, in vse zapijejo, ko imajo pa dovolj razgrete glave od pijače, se stepejo in po sodnijah plačujejo. To se resnično pripeti tudi, ali v tem so nam gotovo tudi druge naselbine slične, in zastopnika Cl. Amerike to gotovo ni še nič stalo. Nadalje opisuje mene, v dopisu, namreč. Pridem do rojaka in ga nagovarjam naj se naroči na list. Ta mi odgovori, da je naročen na par angleških in nemških časopisov to zadostuje.

Tega pa ne pove, da sem mu naštel zraven teh še pet slovenskih časopisov, namreč Glas Svobode, Glas Naroda, Proletarec, Amerikanski slovenec in Slov. Narod iz Puebla, katerega sem edini naročnik v tej naselbini. Omenim naj še, da sem že bil naročnik Clevelandске Amerike pred dobrim letom, povedal sem pa zastopniku tudi vzrok, zakaj sem list odpovedal, in ravno radi tega se v dopisu največ mene zadevuje. V dopisu tudi pravi da, ko pride od tu do prvega sosedu, in ko sprejme naročnino za list pravi: "Tukaj ste pa boljše ljudi, kakor pri sosedovih tam le nemške in angleške časopise berejo. Tukaj mi pa z posmehom pravijo tam se nemško in angleško govoriti ne znajo, kaj se čitajo."

Jaz pa povem tako, da kot satlonier običnem z različni ljudmi in misem se sosedu na pomoč klicati, za razgovor z Nemci in Angleži in zastopnik Clevelandске Amerike me ne proda. Sosedu bi pa svetoval, če je res tako vnet čitatej slovenskih časopisov, kakor se je izrazil pred g. Perdanom, naj bi bil vsaj tolikih časopisov naročnik kakor jaz, ali tega on ne stori, ker meni je že davno znano, da je njemu več za en dolar, kakor za vse slovenske časopise vred!

Uredništvu Clevelandске Amerike se zahvalim za njihov list; če mi pa morajo za kakšen boljši list svetovati, ki ga še nimam, se precej naročim. Zastopniku pa svetujem, če še katerikoli obišče našo naselbino, naj v dopisu malo manj laže kakor sedaj z takimi dopisi se nam ne prikupi.

Slovenci širom Amerike, svetoval bi vam, da se naročate na liste, kateri delavcem koristijo in kaj poučnega pišejo.

Poročevalec.

Sublet, Wyo.

Omenjeno uredništvo: —

Ker se že približuje zima in mrzel veter preganja snežne oblake po deželi, osobito tukaj na zapadu, se tudi tukajšnji zavedni Slovenci pripravljamo klubovati zimi in hudemu mrazu, ki nas zopet obišče za najmanj sedem ali osem dolgih mesecev. Ustaviti se hočemo namreč čitalno in izobraževalno društvo, da bodemo na klub vsej zimi zamogli sedeti pri topli peči in preudarjati kako nam bi bilo mogoče zboljšati sedanje mišverjsko življenje. Ako nam bode sreča mila, da si ustanovimo potrebno čitalnico, kar se bode težko zgodilo, ker tudi tukaj se ne manjka mračnjakov katerim je izobrazba deveta briga, bode to vsaj en korak napredka ker v čitalnici se bode dobilo vsakovrstnega čtiva, po možnosti se bode prav gotovo razširjalo največ delavsko napredno časopisje. Ker delavcu je itak dandanes še vse drugo prepovedano, samo kar mu

je dopuščeno je omika iz dobrega časopisja, katerega pa žalibog precej majnka po vseh naselbinah širom Amerike.

Nedolgo tega smo imeli priliko poslušati kako nas je opominjal višji uradnik od U. M. W. of A., da bi se naročevali na Labor Press (delavsko časopisje), ker ono nam odpira oči in neustrašljivo opiše današnji krivični sistem. Nadalje povdarja da časopisje, ki ga izdajajo ameriški trusti in kompanije ni drugega kakor strup za delavca; ono nam daje novice katere nam ni treba vedeti, in to kar bi delavec maral vedeti pa to časopisje zamolči. Osobito je nam priporočal Wyoming Labor Journal, izhajajoč v Cheyenne, Wyo. Ker je pa med nami Slovenci večina, ki si lista v tej obliki ne moremo natanko raztolmačiti, bi bilo jako priporočljivo, da bi se nahajal v vsaki slovenski hiši Glas Svobode ali kak drugi slovenski delavski časopis in ne samo priporočljivo ampak prav nujno potrebno je napredno časopisje katere prinaša podučljive članke v poduk in izobrazbo delavcu in ne onega, ki v resnici prinaša kakor omenjeno, strup za profit ameriškemu kapitalistu in katoliškemu duhovniku.

Kakor je cenj. čitateljem že znano iz Glas Svobode, da na Sublet nimamo ni katoliške kakor sploh nobene cerkve in se "služba božja" opravlja v kompanijski dvorani, se je sedaj začelo nekaj namigavati, da bi ljudstvo na Sublet prispevalo vsak po svoji moči: boljše rečeno pritrvalo od borbnih par centov kar bi nam po napornem vsakdanjem delu moglo ostati, in darovalo za cerkev, katero si mislijo nekateri mračnjaki z priliznjenem farjem tukaj postaviti.

Sedaj pa pomislimo: Izobraževalno društvo se ne da ustanoviti, ker so slabi časi in ni denarja. Ako pa pride rojak z bosom vred po hišah prašat in zapisovat koliko bode kateri dal za novonameravano cerkev, pa garantiram da se bode precej dolarjev nabralo, katera ne bode, ako stoji deset stoletni nikoli izplačana in fehtarije za isto ne bode konca ne kraja!

Ako pomislimo kakšen profit ima delavsko ljudstvo od cerkve — je že davno dokazano, da nobenega. Farji in njih kuharice se bodejo pasli v farovžu, katerega tudi gotovo ne bodo pogrešali ako postavijo cerkev, za denarje, kateri bodo darovani za cerkev. Seveda se govori koliko bode dal naš kompanist; to pa seveda nihče ne omeni, koliko profita bode on imel od cerkve, ker ravno ameriškanske kompanije so tiste, ki z duhovnom vred rade držijo ljudstvo v srednjeveški temi in zabranjuje po možnosti ljudsko izobrazbo.

Najbolj smešno pri vsem je pa to, da se najdejo ljudje, kateri so naprednjaki (!) in člani naprednih jednot, pa se vtikajo v cerkvene zadeve kadar se gre da se dobrih kaj bosom in kompaniji, drugokrat pa ravno tisti naprednjaki vpije za napredek in jednokost in svobodo vseh narodov ter zabavlja čez cerkev in duhovna. Čudni ljudje, kaj ne? Bog se naš usmili!

Eden tistih, ki ne da nič za cerkev.

Cleveland, O.

G. urednik: —

Par tednov je že temu nazaj, kar ste v Gl. Sv. poročali, da je g. Koudelka imenovan pomožnim škofom za Wisconsin. Omenili ste tudi, da je škof Koudelka pri Clevelandskih Slovencih jako priljubljen. Gotovo. Škof Koudelka je kot Čeh bil tudi navdušen Slovan; naročen je bil tudi na več slovenskih ameriških časopisov in na uredništva slovenskih listov vedno pisal sam — v slovenskem jeziku. Ker bi pa kedo mislil, da mislite vi s tem, da je bil Koudelka priljubljen pri Clevelandskih Slovencih, tudi slovensko klevelandsko duhovščino, naj tu omenim, da je klevelandska duhovščina, in tu mislim tudi vse slovenske duhovnike — g. škofa Koudelka črtila kot vraga in mu je bila zavidljiva njegove popularnosti med ljudstvom jako. Kako pa tudi ne! Saj je bil g. Koudelka zraven škofa tudi človek, ki je poznal narod svoj in tudi čute slovenskega naroda in se tako priljubljen ljudem, ker ni ljudi strašili z hudim in peklo in bogom, kakor to dela vsa slovenska duhovščina, temveč je v resnici o-

znanjeval pravi Kristusov nauk, kateremu je slovenski narod poslušen ker ima mehko dušo in čuteče srce.

Toliko v pojasnilo k notici.

Pozdrav!

Katoliški svobodómislec.

So. Chicago, Ill.

Cenj. uredništvo: —

Lepo je bilo zadnjo soboto na veselici društva "Slovan" v So. Chicago v Fr. Medosh-ovi dvorani. Najprvo omenim dober aranžma in lepo okinčenje slovenske dvorane. Ljudstva vseh slojev in vseh spolov se je do 9 ure zvečer nabralo polna dvorana. Ker ravno zboraže konvencija K. S. K. Jednote, je bilo tudi več gg. delegatov opaziti na veselici, ki se jim je močno dopadla in jih je gotovo dobro razvedrila, da so saj za par ur pozabili na vražjo "politiko" in tudi razburljive živce malo umirili ali pa še bolj nategnili, kakor se vzame! Dvorana je bila torej polna slovenskega občinstva iz vseh krajev in delov Amerike. Navzoče je bilo tudi hrvaško pevsko društvo "Zora", "So. Chicago Männer Chor" in "Pevsko društvo Orel" iz Chicago.

Veselica je bila otvorenja z petjem in godbo. Vsa pevška društva so bila burno aklamirana. — Potem je bilo proizvajanih več solo aktov; naj omenim tu violin solo 10letnega violinista Slovenca Schneiderja, ki je s svojim igranjem vzbudil občno pozornost. — Tudi drugi solo so bili pohvaljeni in aplavzirani.

Zagrinjalo se je dvignilo in začela se je predstava Rado Murnikovega "Bucka v strahu", ki je uspela nad vse dobro. Igralo se je naravno in v resnici slovensko. Bodi mi dovoljeno pohvaliti g. Knjaz, g. Levstik in druge igralce. S to igro je zopet dramatični odsek pevškega društva Slovan pokazal, da ima že v svoji sredi množne igralce, ki z vsako novo igro napredujejo in ki bi želi še večjega odobravanja, če bi vzeli v svoje roke kako večje slovensko delo in bi prešli malo bolj ven iz diletantizma.

Da se je za igro občinstvo najbolj zanimalo je znano. Naši ljudje, posebno tisti, ki niso večji angleškega jezika, kaj radi pridejo pogledat kako slovensko igro če jo uprizori kako slovensko društvo.

Veselica, ki jo je priredil Slovan zadnjo soboto, je uspela lepo in gre društvu, kakor g. Fr. Medosh vse priznanje. Tudi popilo se ga je masikateri kozarček in ljudstvo se je vračalo v veselosti domov z željo, da bi bilo še več taeih večerov v So. Chicago.

Diletant.

Darragh, Pa.

Zahvala.

Skupni odbor vseh članov S. S. P. Zveze v Westmoreland Co., Pa., se prav iskreno zahvaljuje za poslano pomoč; darovali so sledeče: Dr. št. 48 v Mulberry, Kans., \$3; dr. št. 25 v Collinwood, O., 90c; dr. št. 6 v Winterquarters, Utah, \$5.00; dr. št. 69 v Brewster, O., \$4; ti darovi so bili razdeljeni v mesece septembra. Za sept. so darovala sledeča društva: št. 20 v Cleveland, O. \$2.50; št. 25 v Reading, Pa. \$2.95; št. 48 v Mulberry Kan. \$3.00; št. 9 v Leadville, Col. \$4.05; darovali so sledeči: J. Selan 75c; po 50c. Jos. Lanich, A. Goršič, V. Stieh; po 30c. Fr. Purkat; po 25c: L. Slack, Fr. Sterlekar, Fr. Kosak, Jos. Marolt, Fr. Kodunc.

Še enkrat prav lepa hvala vsem sobratom in sosestram, ki ste nas podpirali in tem našim bednem položaju, da smo zamogli ostati vaši sobratje in člani naše S. S. P. Zveze, ker brez Vaše pomoči bi mogel skoro vsak društvo zapustiti, ker ni bilo mogoče nikjer denarja dobiti, da bi zamogli plačevati mesečne prispevke v društvo in Zvezo. Naznamim tem potom tudi vsem društvam S. S. P. Zveze, da smo se sedaj vrnil vsi zopet na delo, seveda s teškim srcem smo se mogli po dolgem stradanju in hudem boju upogniti krutim kapitalizmom, in iti zopet pod stari jarem nazaj, če ravno nismo dosegli, kar smo zahtevali.

Unija je štrajk odstavila za nedoločen čas; mi smo bili brez vsake pomoči in brez sredstva prepuščeni mili osodi; cela dva meseca smo morali hoditi od rova do rova za delo prosit, predno ga je kateri dobil in zdaj smo še na slabšem, kot smo bili pred štrajkom.

Za skupni odbor:

M. Brunet.

ZASTONJ
MOŽEM

50,000 KNJIŽIC

V DAR LJUDEM.

Vsaka knjižica je vredna \$10.00 vsakemu bolnemu človeku.

Mi želimo, da vsaki bolni človek piše po našo urejeno zdravilno knjižico. Ona knjižica svetuje v poljudnem jeziku, kako da se doma vpešno zdravi: Sifilis ali zastrupena kri, slabotni život, zgubitek moči, reumatizem in trganje v kosteh, spolne bolezni, kakor tudi bolezni v želodcu, navraci, ledi in v mehurju. Ako ste zgubili nado in ako vam priseda zabadačen dar dajati, tako pišite po ono zdravilno knjižico, katero vam nemudoma pošlemo in boste uverjeni da ozdravite. Na tisoče ljudi je ozdravilo po navodilu te prekorniste knjižice. Ona vsebuje znanost, katero bi moral znati vsaki človek. Zapomnite si, da se ona knjižica razpošilja popolnoma brezplačno, ter tudi mi plačamo poštnino. Izpolnite dolenji odrezek in ga nam pošlite in mi vam pošljemo popolnoma brezplačno ono knjižico.

IZPOLNITE ODREZEK SE DANES IN POSLITE GA NAM.

Dr. JOS. LISTER & CO., Aus. 708 Northwestern Bldg.; 22 Fifth Ave., Chicag. Ill.

Gospodje: Mene zanima ponudba, s koje pošiljate brezplačno zdravilno knjižico, ter vas prosim, da mi jo tako pošlite.

Ime

Pošta

Država

Prvi znak jetike.

Jetika, ta grozna morilka umori tisoče ljudi vsako leto, in ni ozdravljiva, če se jo ne začne zdraviti takoj ob pojavu. Vsi zdravniki si izrekajo, da se jo ozdravi, če se zdravljenje začne ob času?

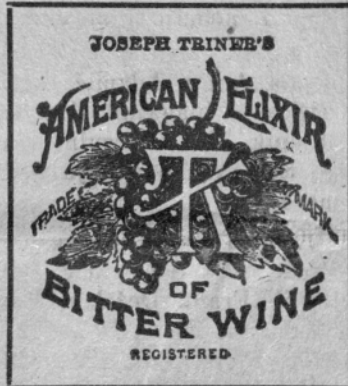
Eno od prvih znamenj pojava jetike je:

BLEDA BARVA.

Taka bledota se na ljudeh hitro zapazi, seveda ne bleden noče niti misliti, da je to znamenje jetike. Bledi ljudje vejo, ali bi morali vedeti, da je njihova kri iz ustroja, da ne vsebuje dovolj množine malih rdečih teles, kateri so krvi potrebna, da dá človeku potrebno moč in gorkoto in zdravje. Koža začne počasi zgubavati svojo prejšnjo barvo in postane bleda, rumena ali siva. Živci in glidi v svoji moči padejo, želodec noče več delovati, sploh celo telo gre počasi navzdol. Postane potreba, da se pridobi telesu nove, zdravje krvi — čisto, rdečo kri, — ampak to se ne more pričakovati od želodca, ki ne dobi dovolj zdrave hrane in dokler niso vse slabe tvarine odstranjene in še le potem je za pričakovati, da se začne slaba kri spreminjati v dobro kri. Mi vemo samo eno pomoč, ki je v stanu to spreobrniti v krvi povzročiti. To je:

Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino.

Ta pripomoček je narejen iz bogatega, rdečega vina in naravnih želišč, najpazljivejši preiskani in da najboljše dobiček telesu, želoden in bo zopet vse organe privlelo v naravno redno delovanje. Ti boš zopet lahko jedel in tudi lahko prebaval svojo hrano. Tvoja kri bo postala zopet čista in močna. Tvoja barva obraza bo postala zopet zdrava in sprejela naravno obliko. In naj bo vzrok tvoji bledati kakršen že, rabi le vedno za odpravo Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino.

Zguba teka,
Neredna prebava,
Slab počutek po jedi,
Nenavadni krči,
Vroč glavobol,
Trganje po glidih,
Zaprtje in krči,
Zguba moči,
Zguba energije,
Nekatere ženske bolezni in bljuvanje.

je le nekaj bolezni, ki se odpravijo z pitjem Trinerjevega zdravilnega am. grenkega vina. To zdravilo je dobilo zlato kolajno na razstavi l. 1909 v Seattle, zlato kolajno in grand prixe (najvišje odlikovanje) na razstavi v Londonu in Bruselju leta 1911.

V PRODAJALNAH, GOSTILNAH IN LEKARNAH.

JOS. TRINER

Kemični laboratorij

1333-1339 So. Ashland Ave.

Chicago, Ill.

The Konrad Schreier Co.

Sheboygan Wis.

Varitelji najboljšega piva v sodih in steklenicah.

Edelbrau in Pilsen pivo iz naše pivovarue je najboljšje.

NAJEMNIK & VANA,

IZDELOVALCA

sodovnice mineralne vode in drugih neopojnih pijač.

82—84 Fisk St. Tel. Canal 1405

Dobra Unijska Gostilna, kjer se

mrzel in gorak prigrizek. Domači

sek. : Pod vodstvom Jos. S. Stastny

2005 Blue Island Ave.

velika Dvorana za društvene in unijske seje, in

druga dvorana za koncerte, ženitve in zabave.

J. F. HALLER

GOSTILNA

prve vrste.

Magnet pivo, mrzel in gorak prigrizek. Domači

in importirani likerji. Tel. Canal 8066.

2103 Blue Island Av. cor. 21 St

SALOON

z lepo urejenim keglščem in sve-

že Schoenhofen pivo priporoča

ANTON MLADIČ,

2348 Blue Island Ave. Chicago.

AMERIŠKA DRŽAVNA BANKA.

(Pod državnem nadzorstvom.)

1825-1827 Blue Island Avenue

vokal Loomis St. Chicago, Ill.

Kapital in preostanek \$350.000 00

Plačujemo po 3% od vloženega denarja. Pošiljamo

denar na vse dele sveta. Odajamo hranilne predale.

Uradne ure: Od 8:30 jutro do 5:30 zvečer

V soboto: Od 8:30 " " 9 ure zvečer

V nedeljo: Od 9 " " 12 o pol dne.

JAN KAREL.

predsednik.

J. F. STEPINA.

blagajnik.

Najstarejša slovanska tvrtka

EMIL BACHMAN

1719 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

Se priporoča vsem Slovanskim društvam za izdelovanje društvenih znakov, gumbov, zastav in vsakerih potrebščin. Izdelek je najfinejši in najokusnejši, pri tem pa zelo zmerne cene.

Neštevilno zahval in pripoznanj jamči za pristnost in okusni izdelek naročenih potrebščin. Pišite v svojem jeziku za vzorce in cenik.

RAZNO IN DRUGO

Statistika odvetnikov. Justično ministrstvo je izdalo statistiko odvetnikov in odvetniških kandidatov v Avstriji v letu 1910. Iz te statistike povzamemo sledeče podatke: Koncem leta 1910. je bilo v Avstriji 5245 odvetnikov, kar znači v primeri z letom 1909. prirast za 190 odvetnikov. V letu 1910. je umrlo 81 odvetnikov, pisarne jih je obustilo 39, raz odvetniško listo črtanih je bilo 7. — Najstarejši advokat je v goriški odvetniški zbornici, otvoril je namreč svojo pisarno že leta 1862. V kranjski odvetniški zbornici je 42 odvetnikov, od katerih jih odpade na Ljubljano 29 (dva več nego v letu 1909). Odvetniških kandidatov je bilo v Avstriji leta 1910. 2901; na okrožje graškega nad sodišča jih odpade 145 in sicer Stajarska 87, Kranjska 38, Koroška 20. Število odvetniških kandidatov se je od l. 1909. povečalo za 212.

Monna Lisa. Od vseh sledov, ki jih sedaj zasleduje pariška policija, je najresnejši oni iz Cayenna pobeglega zločinca Rivesa. Rives je prišel pred nekaj meseci v Pariz in je našel zavetje pri več ljudeh, med njimi tudi pri nekem uradniku. Popoldan je hodil Rives vedno v Luvru, kjer se je izdal, ker je znal dobro angleško in nemško, za vodnika. — Rives je tudi sploh zelo omikan in v umetniških vprašanjih izvežban človek. Svojim prijateljem je očitno priznal, da je prej, predno je prišel k njim stanovat, pogosto prenočeval v Luvru, češ da je zelo lahko priti ponoči v Luvru in se tam skriti. Meseca maja t. l. je Rives naenkrat začel nastopati zelo elegantno in je imel tudi mnogo denarja. Kdor se je za to zanimal, — vsakemu je pravil, da mora v New York, kjer ga čaka naloga, ki ga utegne za vselej rešiti materialnih skrbi. Od tedaj je Rives izginil. Samo to vedo o njem, da ga je poznal neki pariški trgovec s starinami, čegar ime je prišlo med svet tudi pri cerkvenem ropu v Anvergni. Preiskovalni sodnik je mnenja, da je Rives izvršil tatvino "Monne Lise" po naročilu nekoga bogatega Amerikanca. Kakor poročajo sedaj iz Pariza, manjka v narodnih muzejih nič manj kakor 323 slik in sicer 138 iz francoske, 103 iz italijanske, 6 iz španske in 20 iz holandske šole. Vse te slike so dela velikih mojstrov. Poročevalce pa pristavlja, da niso vse v podstrešjih muzejev ali pa so si jih "izposodili" uradniki v ministrstvih in poslaništvih, da z njimi okrasijo svoja stanovanja.

Stranišča v Italiji — vzrok kolere. Pravi vzrok, da se v Italiji državi 2000-letne kulture vedno tako strašno širijo nalezljive bolezni kakor griža, legar, kolera, moramo iskati v italijanskih straniščih, katerih najbolj zanimiva stvar je ta, — da jih namreč večinoma sploh ni. Večja mesta so se v novejšem času pač pobrigala za kanalizacijo in pa odvajanje fekalij; najlažje to store mesta, ki leže ob morju, n. pr. Benetke, Genova, Dalerino, Livorno, Neapolj; ker se pa mesta širijo, je tudi to odvajanje v morje postalo nevarno, ako se kanali iztekajo v obližju človeških bivaljš. Na najslabšem pa so mali kraji, ki ne leže ob morju in nimajo take prilagoditve, da bi odvajali odpadke. Ti so še danes na tako primitivnem stališču, da bajejo naravnost v obraz zahtevam javnega zdravstva in higijene. Tam sploh ni nobenih stranišč, ampak ljudje si pomagajo z velikimi glinastimi posodami ("cantari"), ki jih potem izpraznijo zunaj mesta ali pa hodijo ljudje opravljati svojo potrebo ven iz kraja na polje in vsa okolica takega trga ali vasi je vsa posejana s temi čudnimi spomeniki visoke laške kulture. Od gornjelaških vasi da doli do juga Sicilije so vsa pota v bližini človeških bivaljš na naravnost gnusen način onesnažena, in tu je, kakor rečeno, iskati vzrok strašnih epidemij v Italiji, tu je tudi vzrok letošnje kolere, ki jo hoče zadušiti italijanska vlada z demetitji. Saj tudi pri nas ponekod po vaseh ni tako čedno, kakor bi si človek želel, toda stranišče je pač pri vsaki hiši in take ostudne nečednosti, kakor vlada po italijanskih vaseh, bi pri nas nihče ne trpel.

Škofovi gozdi v plamenu. Okoli 20. avgusta so začeli goreti pod

Vežo v občini Luče na Stajarskem gozdi škofa Bonaventure. Požar se je vedno bolj razširjal in je gorel gozd skoraj teden dni. Klicali so ljudi iz Solčave, Luč in Ljubnega, toda ljudje so se branili iti gasiti, ker prav nič ne marajo škofa, ki jim je letos takoj po državnozbornski volitvi strahovito podražil pašo, košnjo in vsako uporabo njegovega sveta. Ljudje so rekli, da škofovih gozdov itak ni škoda, ker drugi tako nič nimajo od njih, škofu pa se ne dela nobena škoda, saj radi tega tudi enega ocvirka ne bo manj pojedel na štrkljih. Tako je ljub. škof priljubljen pri ljudeh, ki ga poznajo in vedo, kdo dela draginjo. Pripoveduje se tudi, da je zagledal škofov gozdar z daljnogledom iz ene planine v drugo človeka, ki je iz gozda stopil in na več krajih nalašče zažgal pokvečeno nizko borovje, listje in travo, potem pa je zopet izginil v gozdu. Ta človek je bil po obrazu namazan s sajami in povsem mašljen ter oblečen v žensko krilo. Če tudi to morda ni res, pa je preznačilno za velikega cerkvenega kneza, ki žanje tako sovraštvo. Gotovo ni nikoli sejal ljubezni.

Skozi požiralnik Pivke v Postojnsko jamo. Že leta so se z manjšimi tridniški požiralnik Pivke v Postojnsko jamo. Žrtev takega poskusa je postal pred leti tudi postojnski meščan Baraga in to vsled tega, ker je bilo mogoče po strugi, ki je polna nevarnih skal, priti le na ta način v jamo, če je dotični plaval pod vodo. V dne 9. sept. je poskusil to nevarno ekspedicijo g. Božidar Dekleva iz Postojne. Najprej se je pripeljal na nizkem plavu v prvo votlino, tam pa mu je s stropa viseče skalovje zaprlo nadaljno pot in pustilo odprto nad vodo le kaka dva prsta široko špranjo. — Skozi to špranjo je zagledal g. Dekleva luč acetilenke, ki jo je vihtel sluga Mejak v "Velikem domu". Hitro se je odločil g. Dekleva in skočil v 20 m globoki požiralnik ter dospel kakih 4½ m pod vodo plavač v "Veliki dom". Voda je bila mrzla kakor led in zelo nevarno je bilo, da dobi srčni krč, kar bi bilo za gospoda Deklevo brez dvoma usodopolno. Umevno je, da vzbujata ta čin gospoda Dekleve, ki je prvi prišel po Pivki v jamo, splošno pozornost.

Organizacija Nemcev v Hrvatski. Večkrat se je že v hrvatskih listih povdarjalo dejstvo, da ne preti hrvatskemu elementu v Slavoniji nevarnost samo od Ogrov, temveč tudi od Nemcev, ki so začeli v zadnjem času resno akcijo v povzdigo nemškega elementa. Znano je, da je bil v Rumi v Slavoniji izvoljen saborskim poslanecem Vsenemec Riester, ki je nedavno tega umrl. Sedaj se poroča, da se je vršilo v Rumi posvetovanje nemških zaupnikov iz Srema. Na tem posvetovanju se je sklenilo udeležiti organizacijo nemškega elementa v Hrvatski in Slavoniji. Zaupniki so sklenili izdati proglaš na nemško prebivalstvo, v katerem se povdarja da stoje Nemci v Hrvatski in Slavoniji kot pristaši realne politike na temelju nagodbe iz leta 1868 zato bodo v politiki podpirali one stranke, ki teže za istimi cilji. Nadalje povdarjajo, da se ne bodo pridružili nobeni stranki, temveč ustanovili svojo organizacijo. Kakor se vidi postajo Nemci na Hrvatskem od dne do dne oholejši in hrvatske stranke bodo morale paziti, da postriježijo tem optičem peroti, ker sicer obstoji nevarnost, da zavzame nemška invazija, osobito v Slavoniji, prevelike dimenzije!

Zadnje ure na smrt obsojenega. Pred par meseci so obesili v Szegedinu na Ogrskem glasovitega roparskega morilca Štefana Szalma. Od ondot poročajo, da je šel ta zločinec naravnost prevzetno rabelju nasproti in si dal natakiniti smrtno zanjko okoli vratu. Tako frivolno, činično in rekel bi veselo še ni šel v smrt noben zločinec in podrobnosti, ki jih je on uganjal v zadnjih urah svojega življenja, prekašajo vsako pesniško fantazijo. Dan pred njegovo smrtjo je bil cel popoldan pri njemu župnik Bezdan, ki si je prizadeval, da trdovratnega zločinca spreobrne in pripravi na smrt. Ali zločinec se je norčeval iz njega. Proti večeru je izrazil željo, da bi se rad dal obriti rekoč: "Z gladkim obrazom se hočem prikazati na drugem svetu." Ko ga je brivec zmival, da mu poreže koci-
zite, da me ne urežete! Posebno na vrat pazite, ker mi bodo jutri privezali okoli njega fino kravato." Ko je bil brivec z opraviлом pri kraju, je zahteval Szalma dobro "večerjo". Naročil si je počeno pišče in emmentalskega sira, nato vina s kislo vodo "kakor gospoda". Vse to je pojedel in popil z jako dobrim tekotom. Že pod noč je poklical rabelja in ga povpraševal o različnih načinih obešanja, na kar mu pa rabelj ni hotel odgovorjati. "To mi pa vendar lahko poveste, koliko ljudi ste že obešili?" "Pet", odvrne Balli. — "Tedaj bo z menoj zaključena prva polovica tučata", pravi Szalma smeje. Rabelj se je oddaljil, a zločinec je zavpil za njim: "Me je prav veselilo". Nato je pil dalje svoje vino. Čez eno uro pokliče čarja in ga vpraša, če je res, da se vsem na smrt obsojenim izpolnijo njihove zadnje želje. Ko mu je ta vprašanje potrdil, je zahteval Szalma, da mu pripeljejo eiganskega godca češ, da se hoče med veselimi zvoki eiganske godbe praviti na pot v večnost. Tudi svojo ljubico je hotel še enkrat videti, kajti — kakor je omenil — brez ženske se Oger ne more zabavati. Ko mu teh poslednjih želj ni so hoteli izpolniti, ni Szalma visoki sodnji prav nič zameril. "Vedel sem brez tega, da so prazne vse te obljube, da dobi zločinec na zadnjo uro vse, karkoli poželi njegovo srce. Goljufija, sama goljufija!"

Koliko ljudi se lahko preživi na zemlji. Na celi zemlji se nahaja sedaj približno 1 milijarda in 467 milijonov prebivalcev, tako da pride na kvadratni kilometer približno komaj 15 ljudi. Ako se deli skupna celota površine 46,350.000 angleških kvadr. mil (po 2,58 k. km) v tri dele: rodovitno zemljo, obdelano zemljo, stepe in puščave, potem bi bilo od teh 28 milijonov angleških kvadratnih milj rodovitne zemlje, 14 milijonov step in 4 milijone puščin in puščav. Najvišje število ljudi, ki jih more prehraniti rodovitna zemlja, bi jih bilo po Raventeinu 20 na kvadratno miljo. Na ta način bi bilo 5994 milijonov prebivalcev maksimum ljudi, ki bi jih mogla zemlja v sedanjem stanju prehraniti. Ako se ljudje na enak način pomnožijo, kot v zadnjih desetih letih, bi se to število doseglo že v letu 2072, torej po 162 letih. Gotovo, da se da še mnogo nerodovitne zemlje predelati v rodovitno, ali vendar se razvidi iz tega, da so obljudenosti zemlje stavljeni gotove meje.

Zgodovina besede "gas". Belgijski kemik Ivan Baptist von Helmont (1577 do 1644) je prvi uvel besedo "gas" v znanost. Dolgo so se kemiki in filologi prepirali, odkod je on to besedo vzel. V "Chemiker-Zeitung" razpravlja Maks Speter podrobno o zgodovini tega spora in o etimologiji besede "gas". Po tej razpravi misli se je najprej, da je Helmont napravil to besedo iz grške besede "chaos". To mnenje je v začetku imeli za pravo, in pozneje so je povsem opustili, dokler je niso v novejšem času zopet vsprejeli. Drugi niso smatrali besede "chaos" kakor prvobitno besedo, iz katere da je nastal "gas", marveč da je nastala iz sanskritske besede "akasha", s katero besedo literatura "Veda" od najstarejšega časa označuje svetleni eter. — Ramsey je mnenja, da se beseda "gas" izvaja od besede "geist". Ali važneje od etimologije besede "gas" je njena zgodovina. Po Helmontovi smrti so povsem pozabili to besedo ter se je zopet pojavila iz pozabljenosti še le leta 1778 v Macquerovem delu "Dictionaire de Chymie". Od tod je prevzel to besedo Lavoisier v svoj sistem. (Traité élémentaire, 1789). V Nemčiji je prišla ta beseda v uporabo že leta 1783. v izvestju o poletih Montgolfierovih zrakoplovov v Parizu. Tedaj so rabili Nemci še besedo pisano "gaz". Besedo so v kratkem začeli rabiti splošno, ali proti njej je odločno ustal avktor slovarja I. Chr. Adelung, kakor proti "barbarski besedi", ki da jo je Helmont (raziskovalec in alkimist prve veličine) vzel iz hebrejščine, ako je ni morda prej pokazil iz holandske besede "geest" (geist); on se nadeja, da najdejo strokovnjaki pripravnost besedo. Toda njegovega želja se ni izpolnila. — Beseda "gas", ki jo je uvedel van Helmont, se je obdržala, vzlic temu da je bila podvržena raznim spremembam vsaj do danes.

Jesenska razstava novega blaga in velika razprodaja; sezona 1911-1912.

Posebna razprodaja cel ta teden; blago bolj pod ceno v soboto cel dan in zvečer. Ta teden dobi vsak kupovalec lepo darilo zastonj. V soboto se bodo dajale dvakrat zastonj naše varnostne znamke; Albert Lurieve varnostne znamke vsakim kupljenim predmetom, ki bo stal več kot deset centov zastonj.

Velika izbira damskih klobukov, drugi floor; največja jesenska zaloga ženskih klobukov, vseh vrst in mod; francoski klobuki, lepa peresa, same nove barve, fino podloženi, pri tej razprodaji samo \$2.98

Lepi ameriški ženski klobuki za jesen in zimo, s krasnimi okraski, fino podloženi, zadnji modeli, zadnje dode, izvanredna cena... \$5.98
Mali damski klobuki, narejeni iz čiste svile, fino podloženi, s lepimi okraski, izvanredna cena \$1.98

MODERCI.

Fini moderci, najboljšega blaga, v drugem floor naše department prodajalne, velikosti od 34 do 44, vredni navadno 35c, sedaj samo 17c

Ženske flanelaste spodnje kikirje, fino blago, 48 inč, dolge svetle ali črne barve, fino tovarniško delo, z gumbi, navadna cena 59c, sedaj samo 39c

Dekliška oblačila, posebna deklška obleka od 6 do 14 leta, narejena iz finega blaga, v modrem ali rujavem, fino podložena, navadna cena obleki \$3.50, sedaj samo \$2.65

NAŠ ODDELEK ZA ŽENSKÉ LASE.

Mi delamo in prodajamo vsake vrste las; cene jako nizke in naše delo garantiramo; oglasi se v drugem floor. Krasne kite, 22 inč dolge, navadna cena \$3, sedaj samo \$1.98

Cluster Puffs, navadno \$1.59, sedaj samo 85c

MOŠKE OBLEKE

Moške najnovejše jesenske in zimske obleke, krasno delo, fino tovarniško blago, vseh velikosti, prejšnja cena \$22, pri tej veliki sezonski razprodaji samo \$15.00

Deške nove obleke, fino tovarniško blago, Norfolk mode, od 8 do 17 leta, navadna cena \$5, sedaj samo \$3.48

Knickerbocker hlače, narejene iz dobrega in trpežnega blaga, prav za dečke od 8 do 15 leta, navadno se te vrste hlače prodajale po 99c, sedaj za samo 43c

ZALOGA MOŠKIH KLOBUKOV, ČEPIC itd.

"Znamenito je, kako Severovo Zdravilo za obisti in jetra poma-ga pri zdravljenju raznih obolenj jeter, obisti in mehurja. Gotovo nadkrilja mnoga druga zdravila." J. Kalaš, Michigan City, N. D.

Za bolečine v hrbtu,

ki jih v mnogih slučajih povzroča obistna nepravilnost, morate uživati tako zdravilo, ki sočira naravnost v izvor nepravilne in prežene vzrok.

Severovo Zdravilo za obisti in jetra

je zaupanja vredno in zanesljivo zdravilo, katerega učinki so dobro znani pri zdravljenju raznih obolenj jeter, in obisti in odvajalnih organov.

Podeljuje čilost in moč oslabeлим obistim.

Izpodbuja jetra k pravilni delavnosti.

Odpravlja nerednosti vode odvajalnih organov.

Dvoji velikosti:

50c in \$1.00

Nezadovoljnost

Omotičnost, medla glavobol, gorečica, zapeka, otrplost jeter so nekatere izmed mnogih oblik, katerih se pojavlja neprebavnost ali težka prebava. Njen temaćen vpliv nareja mnoge ljudi nezadovoljne ampak ta nepravilnost se navadno kmalu prežene, ako uživata nekaj časa.

Severov Življenski balzam.

Cena 75 centov.

Zakaj trpeti bolečino?

Zdrav človek bodi brez boleti in bolečin. Bol v hrbtu, okorelost sklepov in mišice, otekanje, vnetje druge površne bolečine, bodisi vsled revmatizma, nevralgije, izvinjenja, krčev ali odrč, zahtevajo zunanje zdravilo. Za hitro in verno olajšbo je nadevati.

Severovo Gothardsko olje.

Cena 50c.

Priporočamo vam, da ga poskusite steklenico danes. Na prodaj v vseh lekarnah in trgovinah z zdravili. Navodila in knjižice tiskane v vašem jeziku. Pazite, da dobite pristno, ki nosi ime:

W. F. SEVERA Co. CEDAR RAPIDS IOWA

ZGODOVINA MAROŠKEGA VPRAŠANJA.

Čeja Evropa zasleduje z velikim zanimanjem nemško-francosko pogajanje v Berolinu, ki se naj v najkrajšem času odloči. — Toda zakaj se pravzaprav gre, za cel razvoj maroškega vprašanja se malokdo briga. Umetno je torej, da si nekoliko bližje ogledamo postanek in razvoj tega vprašanja.

Od 1. 1830. je Alžir francoska last. Toda od tega časa se začelajajo tudi konflikti Francozov z maroškiimi roparji, ki so vdrl v Alžir in napadali Francoze. Končno se je vendar 24. oktobra 1844 posrečilo francoskemu generalu Bugeaudu posrečiti z 10.000 Francozov premagati in razgnati maroško vojsko. Na to so v Tangerju sklenili maroško-francosko pogodbo glede regulacije mej. Toda Ludovik Napoleon, poznejši Napoleon III., je dobro vedel, da dokler so divje maroške čete na francoskih mejah, pravzaprav ne pripada Alžir popolnoma Franciji. In tako se mu je porodila sledeča misel: Sporazumeti se z Anglijo v tem smislu, da bi si Anglija prisvojila Egipt, Francija pa Maroko. Te ponudbe sicer ni storil uradno, pač pa zavpno. Toda angleški ministrski predsednik, Palmerston, je pisal lordu Clarendonu: "Namen francosko-angleškega sporazuma, ki temelji na trdnem temelju pravnega hotelja, je braniti se proti krivičnim napadom; varovati slabše pred močnejšimi in zajamčiti ravnotežje. Kako bi mogli postati napadalci, ne da bi se nas provocirali? S kakšno pravico bi posnemali v Afriki razdelitev poljskega kraljestva, Maroko prideli Francozom, Tunis ali kako drugo državo Italijanom in Egipt Angležem? Anglija in Francija sta zajamčili integriteto osmanske države in bi torej zdaj odvzeli sultanu Egipt? Tak zločin proti pravnim čuvstvom ljudstva bi moral postati vsaki osmanski vladar usodepoln. Sicer bi niti politik niti vojak niti mornar ne mogel našega gospodstva v Egiptu smatrati kot nagrado za to, dar dne 24. oktobra 1844 l. fran-roku. Polastiti se Maroka si je postavil že Ludovik Filip za svoj cilj; od tega časa leži ta načrt v francoskih arhivih in vlada čaka samo na ugoden trenutok, da ga izvede." Menda se je Palmerston bolj malo oziral na pravost, temveč se je spominjal le bolj na besede Nelsonove: "Tanger mora ostati posest kake nevtalne države ali mora pa pripasti Angliji." Angleški poslanik v Tangerju Sir John Drummond je pisal l. 1885. da Francija ne sme na nikak način dobiti pravice zasesti morško ožino, ki tvori cesto v Indijo.

V tem času je bil maroški sultan Muley Hassan, ki je leto pred tem izjavil: "Nikdar ne pride dan, ko bi se naš narod sklonil pod jarmom tujega gospodarstva. Preje pogine poslednji Mavr." — Zatorej tudi piše angleški poslanik v Tangerju Sir Charles Smith dne 21. julija 1892 lordu Salisburyju. "Na sultana nima noben evropski poslanik nikakšnega vpliva. In noben ga ne bo imel. Kot istino se lahko proglasi, da sultan ne more nobenega evropskega poslanika čutiti." Takrat so bili dnevi Muleya Hassana že šesteti. Spomladi l. 1894 je umrl na ekspediciji v Tadlo. Ni pa določil svojega naslednika, kakor je bila njegova pravica. Imel je tri sime, ki so ga preživeli. Imenovali so se: Muley Mohamed, Muley Hafid in Muley Abdul Assiz. Vezir Ba Ahmed je določil za vladarja najmlajšega: Abdula Assiza, Hassanovo truplo so oblekli in po obrazu nekoliko pobarvali, privezali je na konja ter je odpeljali v mesto Rabat, da bi utajili njegovo smrt. Šele 7. junija leta 1894 je ljudstvo izvedelo, da je sultan umrl in da je Abdul Assiz po naročilu očetov njegov naslednik. Zdaj se začne nova doba. L. 1905 je postal angleški poslanik pri sultanu Sir Artur Nicolson. Ta je igranje pri sultanu vse dosegel. — Toda kmalu se je začelo po državi razširjati vest, da je sultan izdal svojo domovino Angliji. To so vporabljali razni ljudje v to svrhu, da bi si prilastili prestol. Oba starejša brata so prijeli in zaprli.

Ba Hamara je nastopil kot pretendent in je razglašal, da je on najstarejši sin Muleya Hassana in da se mu je posrečilo uiti iz ječe. Da bi bila stvar še bolj komplicirana, je nekdo izpustil Muleya Hafida iz ječe. — Toda maroško ljudstvo se je veselilo, da ima zdaj sultana, ki ga je osvobodil od vladavine samogoltnih tučev. Ti so morali za časa vlade Muleya Hassana v obrambo svojih interesov v Maroku sklicati madridsko konferenco, na kateri je nemški zastopnik po instrukciji Bismarkevi glasoval za vse francoske predloge brez izjeme. Francija je začela konkurirati z Anglijo za vpliv v Maroku. Toda natenkrat je prišlo nepričakovano iznenadenje. V Londonu ni več vodil angleške politike Palmerston, temveč Landsdowne in v Parizu je deloval Delcassé na to, da uresniči idejo Ludovika Filipa, oziroma Napoleona III. In ta dva moža sta dne 8. aprila 1904 podpisala deklaracijo, ki se je tikala Maroka in Egipta in v kateri je sledeča misel izvedena: Egipt Angliji, Maroko Franciji. V nemškem državnem zboru je proglasil kancelar, knez Bülow, da se ta dogovor nikakor ne tiče nemških interesov. Toda hitro je izpremenil svoje mnenje. Dne 31. marca je prišel cesar Viljem II. v Tanger. In tam je imel govor, v katerem je izjavil, da smatra sultana za popolnoma neodvisnega suverena, da se sultan ne sme ozirati na francoske želje, da njegov obisk dokazuje, da hoče za nemške interese v Maroku storiti vse in da se glede teh interesov ne bo dogovarjal z nikomur drugim, nego s sultanom Abdulom Assizem, katerega suvereniteta mora ostati nedotaknena. Pred tem je pa izjavil Bülow, da se angleško-francoska pogodba ne tiče Nemčije, ker je njenim trgovskim interesom zajamčena enakopravnost z drugimi državami. Kar natenkrat pa ta nastop cesarjev!

Knez Bülow je čutil, da ga je cesar blamiral in zato je predlagal francoskemu poslaniku sklicanje mednarodne konference o tem vprašanju. S to konferenco se je hotela Nemčija rešiti iz sitne situacije. In tako je prišlo do znane algecirške konference, pri kateri ste bili Nemčija in Avstro-Ogrska popolnoma osamljeni. Sultanova suvereniteta je ostala samo še na papirju, v resnici je bila namreč tako omejena, da se o suvereniteti sploh ni moglo več govoriti. — Prišel je čas, katerega so se Maročani bali. Tujci so zavladali v deželi.

Starejšega sultanovega brata Abdula Assiza, Muleya Hafida so proklamirali za protisultana. Ta je obljubil boj proti Evropejcem in njegov mlajši brat je zletel s prestola. In glej čudo! Nemčija, ki je prej slavnostno zajamčevala suvereniteto Abdul Assizu, je prva predlagala, naj Evropa tistega, ki je v krvavi boju vrgl Abdula Assiza s prestola, prizna za sultana Evropa je faktično priznala Muleya Hafida za sultana, čeprav ne tako hitro, kakor si je to želela Nemčija.

Od tega časa Delcassé je dolgo ni več francoski zunanji minister in francoskemu poslaniku v Berolinu je zatrdil nemški cesar Viljem II., da zdaj, ko Delcassé ni več zunanji minister, ne bo Nemčija Franciji v Maroku več delala ovir. In res so 9. februarja 1909 podpisali nemško-francosko pogodbo o Maroku, v kateri stoji sledeče: "Cesarska nemška vlada ima v Maroku samo gospodarske interese; priznava, da potrebujejo posebni interesi Francije v tej deželi trdno zajamčenega miru in reda, in je pripravljena tem interesom ne delati nikakih ovir."

Kaj so pomenjale te besede? — Najprvo to, da prepušča Francija svobodno roko, kako hoče zajamčiti v Maroku mir in red, morda tudi še nekoliko več. O francosko-angleški deklaraciji iz leta 1904 priznavajo na primer vsi, da je Anglija dala Maroko Franciji. In kaj je rečeno v tej deklaraciji? Zopet hočemo citirati dobesedno: "Vlada njegovega britanskega Veličanstva priznava, da je naloga Francoje, kot velesili, ki je takorekto sosedna Maroku, paziti na mir v tej deželi in dajati ji vsi pomoč za silo z 10.000 Francozi premagati in finančne in vojaške, ki jih potrebuje. Izjavlja, da ne bo delala nikakih ovir nobeni francoski akciji v to svrhu." Če primerjamo te tekste, tedaj ne moremo dvomiti, da se je nemška vlada leta 1909 zavezala v istem zmislju kakor angleška vlada na podlagi dogovora iz leta 1904, da

je torej tudi Nemčija dala Maroko Franciji.

Toda oglejmo si zadevo še bolj natančno. Nemška vlada se je zavezala, da ne bo ovirala francoskih interesov v tem, da vlada v Maroku mir in red. Toda pred nedavnim časom je dobilo maroško prebivalstvo o Muleyu Hasidu ravnoisto naziranje, kakor ga je imelo leta 1910. o Abdul Assizu, da je namreč prodal deželo tujcem in sicer samo s tem edinim razločkom, da se je prej govorilo o Angležih, zdaj pa o Francozih. Ljudstvo se je začelo upirati in tolpe upornikov so korakale proti Fezu, da odstranijo ali pa celo umore sultana. Situacija je bila kritična — uporniki so bili pred vratmi glavnega mesta. — Toda Francija ni imela samo od Nemčije potrjeno, da ima interes na tem, da je mir in red zajamčen, temveč sultan je sam poklical Francoze na pomoč. In Francija je v istini temu ugodila in je sultana osvobodila ter mu rešila prestol in življenje.

In tedaj se je našel nekdo, ki je delal temu priznanemu interesu Francije ovire in težkoče. Bila je to Nemčija, ki je izjavljala, da je Francija prekoračila algecirško pogodbo. In če bi Francija to tudi storila, tedaj bi mogla proti temu protestirati vsaka država, ki se je udeležila, samo Nemčija ne. Kajti na podlagi te pogodbe bi sicer imela pravico delati ovire Franciji, toda s pogodbo iz leta 1909 se je odpovedala tej pravici. Vsed tega se tudi razne nemške izjave niso smatrale za preveč resne. A tedaj so Nemci pokazali, kaj pomenja pri njih pogodba iz leta 1909. Kar nanaglomalo so poslali v maroško pristanišče, Agadir, to je v pristanišče, ki je na podlagi vseh pogodb zaprt vsem bojnim ladjam, nemško bojno ladjo.

In začeli so se pogajati za to, kaj jim Francija da, če to ladjo odpokličejo in če store to, za kar so se že s pogodbo iz leta 1909 zavezali. Tak je torej zgodovinski razvoj maroškega vprašanja. In da ne bo kdo mislil, da pišemo pristransko o nemški politiki, pripominjamo, da je znani nemški publicist Harden to maroško politiko nemške vlade označil pred nedavnim s tem, da je citiral iz nemškega kazenskega zakonika paragraf, ki govori o — izsiljevanju.

NAPOLEONOVE BESEDE.

Samostani, napolnjeni s kanakljo, ki samo žre, moli in greši, niso zame. — Nikdar se ne sme boriti proti narodu. To je boj ilovnate posode z železno. — Žaliti človeka, ki je nesrečen, kaže veliko pomanjkanje plemenitosti. Žaliti one, ki jih imamo v oblasti in ki se ne morejo braniti, je brezdvomno znamenje nizkotnega naziranja. — Ljubim le take ljudi, ki mi morejo koristiti; ljubim jih le dotlej, dokler mi koristijo. — Voltaire je preveč bombastičen; ljubi doneče fraze, pa ne pozna niti ljudi, niti stvari, niti ne zna opisati velikih strasti. Njegove drame so tragedije hišenj. Plemenita tragedija je šola za velike moze, zato je dolžnost vladarjev, dajati dobrim pisateljem tragedij pogum ter razširjati njihova dela. Ni potrebno, da bi bil pesnik, kdor hoče presojati tragedijo; potrebno je samo poznanje ljudi in stvari kakor so. Tragedija ogreva dušo, okrepuje sree; ona more in tudi mora ustvarjati junake. Mor, da dolguje Francija zahvalo za dober del slavni činov Corneilleu. Da, ako bi Corneille še živel, napravil bi ga za kneza. — Shakespeare je bil 200 let celo od svojih rojakov popolnoma pozabljen. Šele Voltaire ga je začel povzdigovali napram svojim angleškim obiskovalcem — iz vljudnosti, in od tistega časa vse govori, da je Shakespeare najslavnejši dramatični pesnik na svetu. Njegova dela sem čital, toda nič ni v njih, kar bi doseglo Corneilla ali Racina. — Saj niti ni mogoče prečitati njegovih del do konca, ne da bi zmajevali z rameni. — Tragedija bi morala biti šola za kneze in narode; to je najvišje, po čemer bi moral brepeneti pesnik. — Najčistnejše opravilo in obenem najkoristnejše za vsak narod je ono, ki stremi po razširjenju idej. — Mesto da so zidali neumni faraoni velikanska grobišča, da obvarujejo trupla poplavljenja, naj bi bili rajše delali zatvornice in okope, da bi si tako zavarovali čimnaj-

večjo korist od Nila, od katerega naj bi ne pustili niti ene kaplje v morje. — V laboratorijih je ravno toliko junakov kakor na bojiščih. — Rastlina je prvi člen verige, v kateri je človek zadnji. — Vem, da to nasprotuje veri, toda moje prepričanje je, da nismo nič drugega kot materija. Človek je samo bolje organizirana materija, ki se nahaja že blizu svoje popolnosti. Človeštvo je mlado, zemlja je pa stara. Človeštvo je staro šest do sedem tisoč let. V nekaj tisočletjih bode človek popolnoma drugačen kot je danes. V zadnjih stoletjih smo razkrili čudovite lastnosti teles, katerih pojave si danes še ne moremo razlagati. — Kaj je elektriciteta, galvanizem, magnetizem? V njih je skrita vsa tajnost narave. — Svet je tako neumen, da hoče vedeti o možu, ki je igral važno vlogo, kako je, kako pije, kako spi, kakšne navade in manire ima. Za njegove dobre ali slabe lastnosti se navadno ne zmenijo.

Koliko iztisov slavnostne številke sem naročil?
ŠE NOBENEGA!

POZOR ROJAKI!

Opozarjamo rojake, da nam bode knjiga "Strahovalci dveh kron" kmalu pošla. Ta lepa zgodovinska povest obsega 570 strani in stanejo oba snopiča skupaj le \$1.00 Poština je s tem že plačana.

IŠČEM svojega brata Andreja Mavc. Sedaj se nahaja nekje v Minnesoti. Za njegov naslov bi ral zvedel Ivan Mavc, 201 — 4th St., Barberton, Ohio.

ODVETNIK PATENTI
GARL STROVER
(Sobe štey 1009)
133 WASHINGTON ST CHICAGO, ILL.
TEL. 3089 MAIN

Irgovina s novodobnim obuvalmo

Vstanovljena leta 1883
Velika zaloga obnavl najnovejše kakovosti po zmerno niskih cenah.
JOHN KLOFAT
631 Blue Island Ave., Chicago.
Druga vrata od Kasparjeve Bank.

Priporoča se rojakom v SHEBOYGAN WIS. grocerijsko prodajalno H Gerlach, kateri jo vodi že čez 12 let nad vse zadovoljstvo oodjemalcev. Naročila na dom rozi Frank Pangarcic.

H. GERLACH & CO.
Trgovci
blaga, grocerijskih potreb-
ščin, moke in živeža
2201 N. 15th ST. SHEBOYGAN WIS.
Telefon 630 White.

ITALIJO
IN
ADRIJO
PO STARI IN ZANESLJIVI

CUNARD ČRTI
VSTANOVLJENA 1840.

POSEBNI ZIMSKI PARNIKI
NOVI JORK — SREDOZEMSKO MORJE — ADRIJA

Franconia (nov. 1911) 18,150 Ton
Caronia 20,000 Ton
Laconia (nov. 1912) 18,000 Ton
Carmania 20,000 Ton

Ogrsko-ameriška postrežba
Iz New Yorka v Reko in Trst
skoz Gibraltar. Genovo in Nepolj
Novi moderni parniki na dva vjaka.
Posebno izbrani za to plovbo:

CARPATIA - 13.600 tonov
PANNONIA - 10.000 tonov
ULTONIA - 10.400 tonov

CUNARD STEAMSHIP COMPANY, Ltd.
S. E. Cor. Dearborn and Randolph Sts., Chicago.
or Local Agents Everywhere.

Phone: Canal 80.
HOERBER'S CREAM OF MALT
Martin Nemanich,
GOSTILNA

Vogal 22. in Lincoln Street
Prost gorak in mrzel prigrizek vsak dan.

M. KARA
1919 So. HALSTED ST.
cor. 19. Place.
Vam je na razpolago pokazati svojo najboljšo zalogo

zimske in spomladne obuče.

"Feeling Better Already Thank You!"

Srečen sem, ker sem poslušal vaš svet in se zdravil z

Dr. Richterjevim PAIN-EXPELLERJEM.

Ozdravel me je bolečin v grlu in križu, da se počutim sedaj čisto zdravega. Vsaka družina bi ga morala imeti. Čuvajte se ponaredb. 25 in 50c. steklenice.

F. A. D. RICHTER & CO., 215 Pearl Street, New York, N.Y.
Dr. Richterjeve Congo Pilule olajšajo. (25c. ali 50c.)

GLAS SVOBODE CO.

2020 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

OBVESTILO!

Vsem družstva n. obrtnikom, trgovcem, gostilničarjem, kakor tudi posameznikom se priporočamo za nabavljenje

Vsako vrstnih Tiskovin

kot: Zavitke in papirje z firmo, za zasebnike in urade, račune in vse v to stroko spadajoče tiskovine. Priskrbimo tudi

društvena pravila in prevode

iz tujih jezikov na slovenski jezik in obratno. Naročnikom lista

"Glas Svobode"

dajemo vsa tozadevna pojasnila zastoj, samo poštno znamko za 2c se naj priloži za odgovor.

Kasparjeva Državna Banka,

vogal Blue Island Ave. & 19. ul.

Imovina 4,500,000.00

Poseben oddelek za Slovence. Pošilja denarje v staro domovino. Prodaja parobrodne listke. Prejema denar na uloge. Izdeluje polnomoč na kupna in pogodbeni pisma in vojaške prošnje. — Pridite ali pišite.

Prva in edina češka državna banka v Chicago. Plačuje po 3% od vloženega denarja na obresti.

Čemu pustiš od nevednih zobozdravnikov izdirati svoje, mogoče še popolnoma zdrave zobe? Pusti si jih zaliti s zlatom ali srebrom, kar ti za vselej dobro in po najnižji ceni napravi

Dr. B. K. Šimonek
Zobozdravnik.

544 BLUE ISLAND AVE.
CHICAGO, ILL.
Telefon Morgan 433.

Pijte najboljše pivo

Edelweiss

Peter Schoenhofen Brewing Co.

PHONE: CANAL 9

CHICAGO, ILL.

RESNICA.

Če bi začel hraniti pet let nazaj po 50c na dan, imel bi danes \$1.000.

Prični z današnjem dnem in imej danes pet let toliko.

INDUSTRIAL SAVINGS BANK
2007 BLUE ISLAND AVENUE.

Odperto v soboto zvečer od 6 do 8.

Kapitala čez pol milijona dolarjev.